ئابدۇللا ئەلى بەگزاد

نۇرۇز سايە

شىنجاڭ ياشلار-ئوسمۇرلەر نەشرىياتى

ئابدۇللا ئىلى بەگزاد

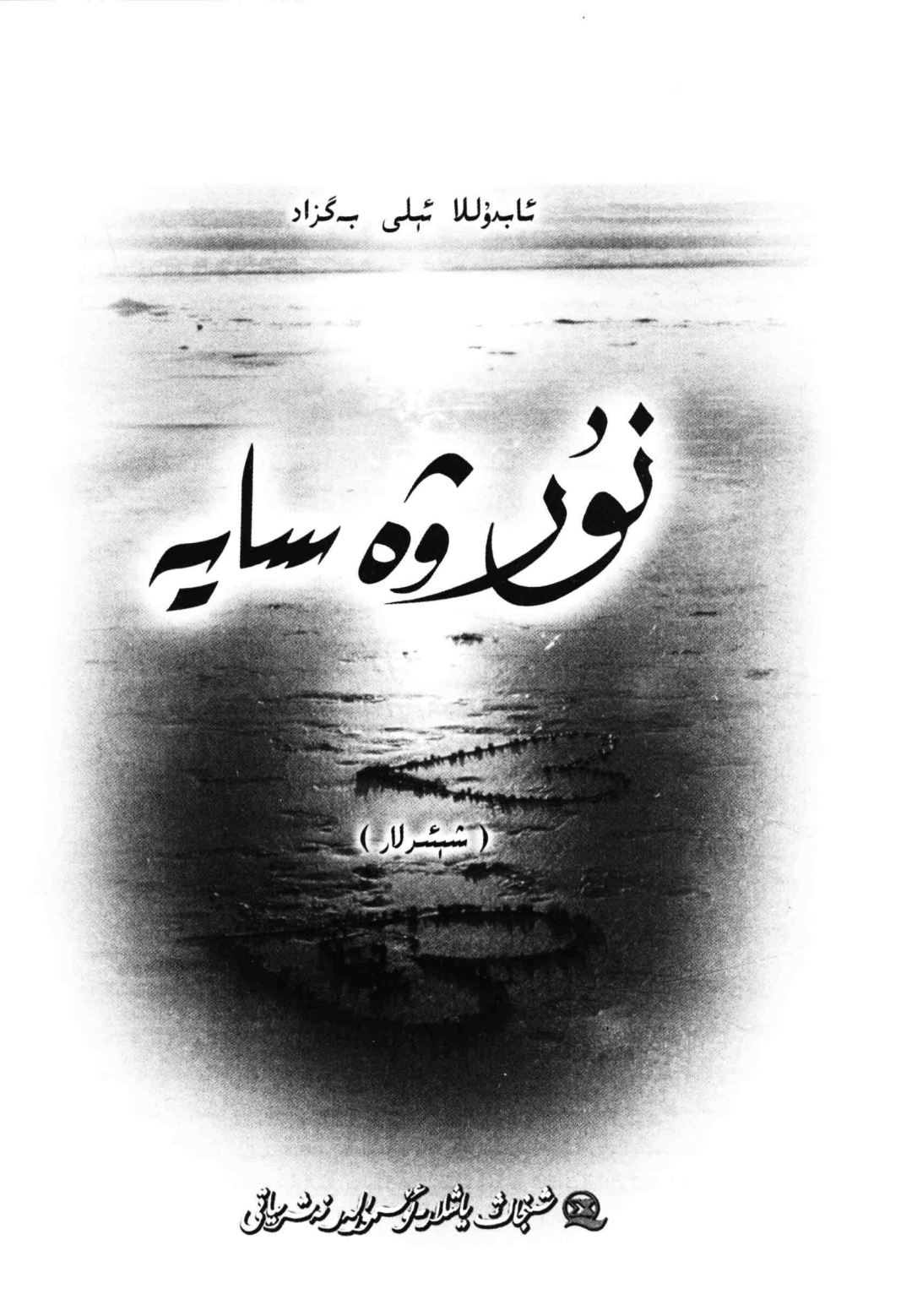

نۇرۇز ھەم سايە

(شېئىرلار)

شىنجاڭ ياشلار-ئوسمۇرلار نەشرىياتى

مەسئۇل مۇھەررىرلىرى: **كامىلە راخمان**
زەرىپە ئوسمان
مەسئۇل كوررېكتورى: **ئىبادەت ياسىن**
مۇقاۋىنى لايىھەلىگۈچى: **غالىب شاھ**

نۇر ۋە سايە

(شېئىرلار)

ئاپتورى: **ئابدۇللا ئېلى بەگزاد**

*

شىنجاڭ ياشلار ـ ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھىرى شىمالىي بېيجىڭ يولى 29 ـ نومۇر، پ: 830012)
ئېلخەت سانduقى: xjyashlar@126.com
شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى
ئۈرۈمچى دالۇ باسما چەكلىك شىركىتىدە بېسىلدى
ئۆلچىمى: 1230×880 م م، 32 كەسلەم، باسما تاۋىقى: 5
2014 ـ يىلى 1 ـ ئاي 1 ـ نەشرى
2014 ـ يىلى 1 ـ ئاي 1 ـ بېسىلىشى
ISBN 978-7-5515-4326-2
سانى: 1-2000
باھاسى: 15.00 يۈەن

بېسىلىشتا، تۈپلەشتە خاتالىق بولسا نەشرىياتىمىزغا ئۆۋەتسىڭ، تېگىشىپ بېرىمىز

بەگزادنىڭ شېئىرىيەت دۇنياسى

ئۆمەر مۇھەممەتئىمىن

تەڭرىتېغىنىڭ ئىككى يېقىدا سوزۇلۇپ ياتقان بۇ سۆيۈملۈك ئانا دىيارىمىزنىڭ چەت ـ ياقىلىرىدىكى قەدىمىي، خىلۋەت مەھەللىلەردە تىنماي قەلەم تەۋرىتىۋاتقان، شېئىرلىرىنىڭ سالمىقى كىشىنىڭ قايىللىقىنى قوزغايدىغان، ئۆز مىسرالىرىدا ئۆزىگە خاس ئىجادىي پەللە يارىتالىغان، ئەمما شېئىرلىرىنىڭ ئېلان قىلىنىش نىسبىتى بەك يۇقىرى بولماسلىق سەۋەبىدىن تونۇلۇش پۇرسىتى ئاز بولغان بىر تالاي شائىرلىرىمىز بار. شۇ سەۋەبلىك ئۇلار مەتبۇئاتلاردا كۆزگە ئاز چېلىقىدۇ، تەتقىقاتچىلارنىڭ يازمىلىرىدا ئېتى ئانچە تىلغا ئېلىنىپ كەتمەيدۇ. ئابدۇللا ئېلى بەگزاد ئەنە شۇنداق شائىرلارنىڭ بىرى.

ئۇنىڭ شېئىرلىرى سەممىي رەۋىشتە ئازاب تۇيغۇسىنى نامايان قىلىدۇ. شائىر ھايات مۇساپىسىدە چېلىقتۇرغان رەزىللىك، نامەردلىك، ساختىلىق تۇپەيلى مۇزلىغان كۆڭلىنى ئۆز مىسرالىرىغا قاقلايدۇ. شۇ ئارقىلىق ھاياتتىكى چىركىنلىكلەرگە بولغان ئازاب تۇيغۇسىنى بۇلدۇقلىتىدۇ. مانا بۇ ھەممە شائىرلاردا بولىدىغان، بولۇپمۇ قەلبى تۇيغۇن، ھېسى ئويغاق قەلەم

ساھىبلىرىدا يۇز بېرىپ تۇرىدىغان روھىي ھالەت. شائىر ئۆز كۆڭلىدە ھاياتتىكى بارلىق گۈزەللىكلەرگە مەپتۇن بولۇپ ئۆتكەچكە، شۇنداقلا بۇ مەپتۇنلۇق تۇيغۇلىرى قەلبىگە ئورنىغان ئاشقىلىقنىڭ تىنماي تاتلىشى نەتىجىسىدە، نېمىدىنىدۇر بىئارام بولىدۇ، نېمىدىنىدۇر بىزار بولىدۇ، نېمىلەرنىدۇر ئارزۇ قىلىدۇ... مۇشۇنداق روھىي جەريانلار شائىر قەلبىگە جۇغلىنىپ، مەلۇم نىسبەتتە تىنغان چاغدا، بۇ ئازابلار ئۇنىڭ قەلىمى ئارقىلىق تۆكۈلىدۇ ۋە ئوقۇرمەنلەرنىڭ كۆز ئالدىدا نامايان بولۇپ، ئۇلار ھېس قىلىپ ئۇلگۈرەلمىگەن، ھېس قىلسىمۇ بۇ قەدەر ئىنچىكە تەسۋىرلەپ بولالمىغان بىر ئالەمنى بايقايدۇ.

شائىر ئابدۇللا ئېلى بەگزادنىڭ شېئىرلىرىدا مارىلاپ ياتقان ئازاب تۇيغۇلىرىنىڭ چېچىندىسى مەلۇم جەھەتتىن كىشىنى شائىر بىلەن تەڭ ھايات ھەقىقەتلىرى ئۈستىدە ئويلىنىشقا ئۈندەيدۇ.

ھېس قىلىشىمچە، شائىر ئىپادىلەش ماھارىتى جەھەتتە ئەنئەنىۋى شېئىرىيەت بىلەن يېڭىچە شېئىرىيەتنىڭ ئىلغار تېپىندىلىرىنى ئەپچىللىك بىلەن بىرلەشتۈرگەن. ئالدىنقى ئەسىرنىڭ 80 ـ يىللىرىدىن كېيىن ئۇيغۇر شېئىرىيىتى دۇنياسىغا چەت ئەل شېئىرىيىتىنىڭ ئەڭ يېڭىچە ئىپادىلەش ئۇسۇلىدا ئىجاد ئېتىلگەن زامانىۋى شېئىرلار كىرىپ كېلىشكە باشلىدى. بۇ شېئىرلاردىكى ئۆزگىچە ئىپادىلەش ماھارىتى بىزنىڭ ئەنئەنىۋى شېئىرلىرىمىزدىكى قېلىپلىشىپ قالغان بىر قىسىم ئىستىلىستىكىلىق ئىپادىلەش ئۇسۇلىمىزغا جەڭ ئېلان قىلدى. نەتىجىدە، ئۇيغۇر شېئىرىيىتى بىر قېتىملىق تېرە تاشلاش دەۋرىنى

باشتىن كەچۈردى. شۇنىڭ بىلەن شېئىرىيەتىمىزنىڭ ھەم زامانىۋىلىقىغىمۇ، ھەم مىللىيلىكىگىمۇ سەل قارالمىغان بىر دەۋرى بارلىققا كەلدى. بۇنداق شېئىرلار ۋاقتى كەلگەندە خەلقىمىزگىمۇ ياقىدىغان، باشقا مىللەتلەرگىمۇ كۆرسەتكىلى بولىدىغان بىر تەرزدە تەرەققىيات يۆنىلىشىگە قاراپ ئىزغا چۈشتى.

گەرچە ئابدۇللا ئېلى بەگزادنىڭ شېئىرلىرىدا ئەنئەنىۋى ئامىللار ئاساسلىق ئورۇندا تۇرسىمۇ، لېكىن ئۇنىڭغا سىڭگەن زامانىۋى تەركىبلەر شائىر شېئىرلىرىنى مەلۇم دەرىجىدە مەپتۇنلۇققا ئىگە قىلىش رولىنى ئويناپتۇ.

شائىر يەنە تەبىئىيلىكنى ئۆزىگە سىڭدۈرگەن تىل جۇغلانمىسى ئارقىلىق ئۆز دىيالوگلىرىنى ئۇنۇملۇك ئىپادە قىلالىغان. تەبىئىي شېئىرلىرى بىزنى ھەقىقەتەن سۆيۈندۈرىدۇ. قارايدىغان بولساق، بىر قىسىم شائىرلارنىڭ شېئىرلىرىنى تەكرار ئوقۇپمۇ ھۇزۇرلانغىلى، ئۇنىڭ بەدىئىي مۇددىئاسىنىڭ زادى نېمە ئىكەنلىكىنى ئاسانلىقچە ئۇققىلى بولمايدۇ. چۈنكى، ئۇنداق شېئىرلار ئۇيغۇرچە يېزىلغاندەك قىلغان بىلەن، لېكىن تۇزگەن جۇملىلىرىنىڭ زىيادە ئاستىن - ئۈستۈنلۈكى، سۆز ئويىنتىشلىرىنىڭ بىھۇدە، ئورۇنسىز ۋە چىگىچلىكى بىلەن كىشىنىڭ ۋاقتىنى ئېلىشتىن باشقا نەتىجە بەرمەيدۇ. شۇڭلاشقا، بۈگۈنكى كۈندە يېڭىلىق بىلەن ئەنئەنە بىرلەشتۇرۇلگەن شېئىرلار ئالقىشقا ئېرىشمەكتە. ئابدۇللا ئېلى بەگزادنىڭ بىر قىسىم شېئىرلىرىدىن خىلۋەتتىكى بۇلاق سۈيىدەك سۈزۈكلۈكنى، تاغ ھاۋاسىدەك ئازادىلىكنى ھېس قىلغىلى بولىدۇ.

گەرچە ئابدۇللا ئېلى بەگزاد شېئىرىيەتتە ئۆزىنى ئۇزۇكسىز مۇكەممەللەشتۇرۇش ۋە ئۆزىنى ئۇزۇكسىز يېڭىش يولىدا داۋاملىق ئىزدىنىۋاتقان ياش بولسىمۇ، ئۇنىڭ قەلەم تەۋرىتىشتىكى بەدئىي مۇددىئاسى پاكىز، ساپ بولۇشتەك ئالاھىدىلىكى بىلەن بىزنى يەنىلا سۆيۈندۈرىدۇ.

مۇندەرىجە

سۆيگۈ بىلەن گۈزەل كائىنات 1
سەرەڭگەڭنى بېرىپ تۇر، قىزچاق 3
دۆڭكۆڭرۈك 4
دۇنيا دېگەن تۇل ئايال 6
ياپراق چۈشى 7
ھايات دېگەن ئەنە شۇنداق تېپىشماق 8
ئەرلەرنىڭ ۋەتىنى 10
سەھەردىكى دىيالوگ 12
مۇھەببەت ئارىلى 14
مۇھەببەتتىن كۈلەر كائىنات 15
يەر شارىدا بىلىق تۇتۇش 17
بىر قىزغا 19
دېكابىردىكى ئۇچرىشىش 21
شائىر 22
مۇئەللىم 23
چۈش كۆرمەكتە مۇقەددەس زېمىن 25
يېشىللىق چىللايدۇ مېنى ئىلھامغا 26
ئەمدى ھاراق ئىچمەيمەن 28
دىلبەر 30
شەھەرىستان 31
يېرىم دۇنيا لىرىكىسى 33

ئەينەك 34
فېۋرالدىكى پىچىرلاش 35
چاقىرىدۇ قوي كۆزلۈك ۋەتەن 36
كۈتەرسەنمۇ مېنى ئۇخلىماي 39
يېڭى يىلنىڭ هارپا ئاخشىمى 40
دۆڭكۆۋۈرۈكتە پۇرايدۇ قەشقەر 42
جەننەت ئىشىكى ئالدىدا 43
هايات پەلسەپىسى 44
ئەلۋىدا، شائىر 46
ئەسلىدە بىر سېنى سۆيگەنكەنمەن 49
باقتىم 50
سۆيۈش ئۈچۈن سۆيۈلۈش 51
مۇھەببەتسىز ئۆتكەن قىش 52
روھ يىلتىزى 53
شەھەردىكى غېرىبلىق 54
باھاردىكى پىچىرلاش 56
كونا قەلئە 57
كىرپىكىڭگە قونمىسۇن شەبنەم 59
ساداقەتنىڭ بىر چېتى 61
رېئاللىقتىكى مەن 62
ئۇيغۇر يېزىقى 64
يۈرەك سېنى سورايدۇ دائىم 66
يامغۇردىكى مونولوگ 67
ئورمانلىققا كىرىپ باققۇم بار 68
ئايال 70
مۇھەببەتتىن چاقنار ئىكەن بۇ دۇنيا 71
جىمجىتلىق رىسالىسى 72

نۇر ۋە سايە 73
بوۋامنىڭ سورىغانلىرى 75
بۇگۈن ھېچكىم ئىشىكىمنى چەكمىدى 76
ئوغلۇمغا خىتاب 78
ئېتىقاد 80
C رايون 81
قۇيرۇقلۇق يۇلتۇز لىرىكىسى 83
ھەر تاڭدا ئاشىقلار تۇغار كېلەچەك 85
نوروز سالىمى 86
ئوغلۇمغا 87
ئون ئۇچىنچى ئىيۇن خاتىرىسىگە 89
ئۆزۈمگە يېزىلغان خەت 91
فېئۇرالدىكى مەن 93
تەزكىرە 94
سۆيسەڭ ئەگەر 96
ساۋاقداشلار خاتىرىسىگە 97
ياش ۋە كۆلكە 98
ئايدىڭدىكى غېرىبلىق 100
قەلب سوۋغىسى 101
پارىلدايدۇ كۆزلىرىمدە مەڭ قۇياش 102
ئاداۋەتنىڭ بىر يۈزى 103
جاۋاب خەت 104
سۆيگۈ مەكتۇپى 105
ئىدىيە 106
سۆيدۈرەرسەنمۇ 107
ئىيۇندىكى سېغىنىش 109
ياشلىق 110

پىنھاندىكى سۆيگۈ 111
ھايات ــ مەڭگۈ قەلبىمىزدە ھاياتتۇر 112
ئوتتۇز سەككىز يېشىمدا 114
تەنھا سۆيگۈ 116
دادام كەتتى 118
ھاياتلىق ناخشىسى 120
ئەسلىدە ھايات دېگەن بىر گۈل ئىكەن 122
ھايات دېگەن بىر دېڭىز ئىكەن 123
سۈرتۈۋەتكىن دەردلىك يېشىڭنى 125
يامغۇر بولۇپ تامچىلىسام گەر 126
ئۇۋۇنىڭ پىغانى 127
مەن، سەن 129
ئىشىكىم ئالدىدا تۇرار ئەتىرگۈل 131
دېرىزەڭنى چېكىپ باققۇم بار 132
مۇڭلانما يۈرىكىم 134
كەل ئامرىقىم، بېرى كەل تېزرەك 135
ئىشىكىڭدىن سىرتقا چىقىپ باق 136
قۇياش قەسىدىسى 138
مۇھەببەتتىن كېچەلمىدىم ھېچ 140
مەن سۆيەي سېنى شۇندا جېنىم بىلەن 141
ئايالىمنىڭ ئوتتۇز سەككىز يېشىغا 143
پوشكىنغا خەت 144
شېئىرلىرىمغا ئېنىقلىما 146
بۇگۈن كېچە سېنى سېغىندىم 148

سۆيگۈ بىلەن گۈزەل كائىنات

سۆيگۈ دېگەن پارلىغان قۇياش،
زۇلمەتلەرگە يورۇق نۇر چاچقان.
ئورمانلىقتا دانكوغا ئوخشاش
ئاداشقانغا يېڭى يول ئاچقان.

سۆيگۈ دېگەن بىر پىيالە سۇ،
سەييياھلارغا ھاياتلىق بەرگەن.
باھاردىكى بىر دەستە گۈل ئۇ،
جانان ئۈچۈن ئاشىقى تەرگەن.

سۆيگۈ دېگەن شىپالىق يېغىن،
ئالۇۋنلارغا سىم ـ سىم قۇيۇلغان؛
جىرادىكى سۇپسۈزۈك ئېقىن،
قورام تاشقا شىددەت ئۇرۇلغان.

سۆيگۈ دېگەن بىپايان دېڭىز،
قىرغاقلىرى كېمىگە تولغان؛
تۇتاش كەتكەن ئالتۇن رەڭ ئېڭىز،
باشاقلىرى پارقىراپ تۇرغان.

سۆيگۈ دېگەن ئېتىلغان ساداق،
مەنزىلگە ۋىزىلداپ ئۇچقان؛

دەشت ـ چۆلدە قۇشلارغا قوندىق،
پەيلىرىگە كۈچ ـ مادار قوشقان.

سۆيگۈ دېگەن ھاياتقا رەققاس،
قەدەملەرنى قىلىدۇ ئاۋات.
سۆيگۈ دېگەن بارچىگە تەققاس،
سۆيگۈ بىلەن گۈزەل كائىنات.

2008 ـ يىلى ئىيۇن، ئۈرۈمچى ئېقىندالا

سەرەڭگەڭنى بېرىپ تۇر، قىزچاق

خىياللارغا قىلدى مۇپتىلا
دېكابىرنىڭ سوغۇق قوللىرى.
شوخ كۈلكەڭدەڭ بىلىندى بەكلا
مەھەللىمىزنىڭ تونۇش يوللىرى.

سەرەڭگەڭنى بېرىپ تۇر، قىزچاق،
يالقۇنۇڭنىڭ ۋەسلىگە يېتەي.
ئاندېرسېننىڭ چۆچەكلىرىدەڭ
قانات ياساپ تىللارغا كۆچەي.

قالار بىزدىن تاتلىق ئەسلىمە،
رىۋايەتكە كەتسەڭ ئايلىنىپ.
ساداقەتنىڭ دوقمۇشلىرىدا
ئەسلىنەرمىز ھامان يادلىنىپ.

2005 ـ يىلى 23 ـ دېكابىر، ئۈنسۈ

دۆڭكۆۋۈرۈك

كەلدىم يەنە ماي ئېيىنىڭ بىرىدە،
كۈلۈپ تۇرغان جامالىڭنى كۆرەي دەپ.
تاش مۇنارغا چىرماشقان بۇ شەھەردە
قاياناق بازار شادلىقىنى سۈرەي دەپ.

جان ئانامنىڭ باغرىدەك گۈل قوينۇڭدا،
هايات شۇنچە رەڭدار ئىكەن هېلىمۇ.
خىيالىمدا ئەنقەرە ۋە ئىستانبۇل،
قېلىشمايسەن، ساناپ چىقتىم سېنىمۇ.

چىللاپ تۇرار ئەركەكلىكىڭ خورىزى،
قۇت تۆكىدۇ جاسارەتنىڭ هىممىتى.
خانىم ـ قىزلار پەرىشتىدەك سۆيۈملۈك،
ئىپارخانەك بالقىپ تۇرار ئىپپىتى.

مەززە قىلىپ يېدىم سەندە قانغۇچە
ئانا يۇرتنىڭ سۈتلۈك كاكچا نېنىنى.
يالپۇز سېتىپ ئولتۇرۇشقان قىزلاردىن
پۇرىۋالدىم مەھەللەمنىڭ هىدىنى.

ئالۇنلارغا يەم بولمىدىم قىلچىمۇ
سېنىڭ بىلەن ياشاپ ئۆتكەن كۈنلەردە.

كۆز تەگمىسۇن، تىلەي توغراق يېشىنى،
يۇلتۇزلاردەك چاقناپ تۇرغىن تۇنلەردە.

2009 ـ يىلى 14 ـ ئىيۇن، ئۈرۈمچى ئېقىندالا

دۇنيا دېگەن تۇل ئايال

دۇنيا دېگەن تۇل ئايال
يىغلىتىدۇ بالىسىنى ھەر كۈنى،
ئادەملەر
ۋاقىت قىسىلچاقلىرى ئارا
تاپالمايدۇ ئۆزىنى.

بىشىم ئايال بۇگۈنمۇ
بەردى بالىسىغا
بىر تال ناننى دوق قىلىپ.
يېتىلىگىنىچە قاراڭغۇ تۇننى
كىرىپ كەلدى بەڭباش بالا مىشىلداپ
ئانىسىنىڭ دۇنياسىنى يوق قىلىپ.

2002 ـ يىلى 16 ـ ئىيۇن، ئونسۇ

ياپراق چۈشى

دىلخانىمگە كىرىپ كەلدىڭ يۈلتۇزدەك،
جىگدە ھىدى پۇراپ تۇرغان ئاخشامدا.
كۆيچى قۇشتەك زىكىر قىلدىم ئىسمىڭنى،
داستانلارغا چاچقۇ بولدۇڭ ناخشامدا.

جۇپ يۈرەكتىن كۆكلەپ چىقتى ساداقەت،
تېۋىنىشتا ئۆتتى كۈنلەر ساناقسىز.
گۈلشەنلەردە چېچەك ئاچقان رەيھانلار
تۇيۇلغانتى سەن بولمىساڭ پۇراقسىز.

كۆز تەگدىمۇ، ئۇششۇك چۈشتى يۈرەككە،
خاراب قىلدى جۇدالىقنىڭ يارىسى.
ئۇدۇم ئالغاچ ئادەم بىلەن ھاۋادىن،
قالغانىكەن مۇھەببەتنىڭ چالىسى.

مۇڭغا چۆمگەن ماڭا تونۇش دوقمۇشلار،
بىر ھەسرەت بار ياپراقلارنىڭ كۆزىدە.
قاپتۇ بىزدىن خىرەلەشكەن ئەسلىمە،
خىلۋەتتىكى جىمجىت كۆلنىڭ يۈزىدە.

2006 ـ يىلى 4 ـ يانۋار، ئونسۇ

ھايات دېگەن ئەنە شۇنداق تېپىشماق

تۇغۇم نېمە، ئۆلۈم نېمە، ھاياتتا،
ئاچچىق قىسمەت تۇرار بىزنى سوراقلاپ.
ئالتە كۈنلۈك قونالغۇدا ئادەملەر،
ئۇزار ئىكەن ئاستا ـ ئاستا يىراقلاپ.

بۇلبۇللارنىڭ سايرىغىنى كۆي ئەمەس،
ھەر ئۇنلىرى مۇھەببەتكە تولمىسا.
ئەر ئەمەستۇر ئۇچرىغىنى رەتمۇرەت،
ئەل ئىشقىدا قاينىق بۇلاق بولمىسا.

سالغا تېشى ئېتىلىدۇ ھەر ياققا،
كىمگە نېسىپ بولغان ئالدىن بىلىشكە.
ئازاب دېگەن تازىلايدۇ قانلارنى،
بەك ئالدىراپ كەتمىگۈلۈك كۈلۈشكە.

ھەر كۈن سەھەر قۇياش چىقسا ۋىلىقلاپ،
ئۈمىدلەرنى ھاپاشلايمەن چوغ بولۇپ.
كۆنۈپ قالدىم يېڭىلىشكە، يېڭىشكە،
شەيتانلارغا قول بەرمىدىم ئاھ ئۇرۇپ.

ئاتلاپ ئۆتتۈم ئوتتۇز ئالتە قىرلاردىن،
چاپچىپ تۇرار ئاساۋ ئېتىم ھېلىمۇ.

تەكلىماكان غەيۇرلۇققا بۆشۈكتۇر،
مەدەت ماڭا بوۋاملارنىڭ ئىزىمۇ.

بىراۋ دېسە: «قېنى سادىر، نۇزۇكۇڭ؟»
كۈلۈپ قويدۇم ئىستىھزادا بىر نەپەس.
باغاشلايمەن ئۆز ـ ئۆزۈمنى بىر ئۆمۈر،
يېلىنجايدۇ يۈرىكىمدە ئوت ـ ھەۋەس.

ئۇچ مۇچەلدە چىراي ئاچتى قىرانلىق،
ئىچىۋالدىم لىقلاپ ئىخلاس ـ ئىماندىن.
بەش ئوغلىنى سۆيۈپ قويدۇم سادىرنىڭ،
گەرچە كۆزلەر يۇمۇلسىمۇ تۇماندىن.

سەييياھ دېگەن ئاشىق ھامان سەپەرگە،
ئالۋۇنلارغا يەم بولغىنى مەن ئەمەس.
ھەق يولىدا ئاداشمايمەن نىشاندىن،
كىم ئېيتىدۇ «كارۋانلىرىڭ مەست ـ ئەلەس.»

قانداق كەلسەك، شۇنداق كېتىپ قالىمىز،
ھايات دېگەن ئەنە شۇنداق تېپىشماق.
ياشاش خۇددى جەڭگاھقىلا ئوخشايدۇ،
گاھى تىنچىپ، گاھى كەسكىن ئېتىشماق.

مەيلى ياشاپ ئۆتەي يەنە قانچىلىك،
ئۇزىماسمەن غەپلەتلەرگە چىلىنىپ.
بىر سىقىم دان چېچىپ قويار قەبرەمگە،
بەلكىم ئەۋرەم پاك روھىمنى سېغىنىپ.

2010 ـ يىلى 10 ـ نويابىر، ئۈرۈمچى

ئەرلەرنىڭ ۋەتىنى

قۇشلارنىڭ پەرۋازى كۆككە تالمقتۇر
بېلىقنىڭ شۇڭغۇشى چوڭقۇرلۇق ئارا،
كۈچ تاپقان ساداقنىڭ ھىممىتى بىلەن
ئوقيانىڭ ۋىژىلداپ ئۇچۇشى ئەسلا.
نۇزۇكلار قان تۆككەن قەدىم يوللاردا
ئەركەكلىك خورىزى چىللايدۇ ئۇنلۇك،
ئاياللار كۆزىدە يورۇيدۇ دۇنيا.

ئايالدىن تۆكۈلەر تارىخنىڭ ھىدى
ئايالدىن سۈت ئەمگەن ئوغۇز يۈرىكى.
كىروران گۈزىلى ئەللىيى بىلەن
تەۋرىتىپ تۇرىدۇ تەكلىماكاننى.
ئىپارخان سۈتتەك پاك ئىپپىتى بىلەن
ھاياتقا ئۇندەيدۇ
مىڭ يىللاپ ياشاپ كەلگەن توغراقلارنى.

ئاياللار تۇغۇمى ھاياتقا رەققاس
كۈرەشچان يىللارغا قۇچاق ئاچىدۇ،
تومۇرغا باشلايدۇ ئەركەكلىك قېنى.
مۇھەببەت تەپتىدىن ئىللىيدۇ دۇنيا
كۆڭۈللەر ياشىرىپ كۈلىدۇ تاتلىق،

سۆيگۈدىن نۇر ئېمىپ تاپىدۇ دەرمان
چۆللەردە چاڭقىغان سەييياھلار تېنى.

ئاياللار ئەرلەرنىڭ ئەزىز ۋەتىنى،
ئۇ بىرلە قۇرۇلار دۇنيانىڭ ئۇلى،
ئۇ بىرلە چاقنايدۇ ھىدايەت يولى.

2009 ـ يىلى 6 ـ ئىيۇن، ئۇرۇمچى ئېقىندالا

سەھەردىكى دىيالوگ

زەڭگەر دېڭىز چاراقلاپ
چوققىلاردا كۆيمەكتە
قۇياش ھەر كۈن ۋىلىقلاپ
مېھىر بىلەن سۆيمەكتە
تاغ باغرىدا بىر يۇرەك
ئۆتمۈشلەرنى ۋاراقلاپ
خىيال ئىچرە يۇرمەكتە

ئۆتۈپ كەتتى چىغىر يول
«ئەسسالام» دەپ ياندىشىپ
شېئىر يېزىش ئەزەلدىن
سۆيۈملۈكتۇر يەنىلا
مىسرالىرىم كېلىڭلار
كۆرۈشەيلى يىغلىشىپ

سۈنئىي كۆلنىڭ بويىدا
بۇلبۇل، كاككۇك، تورغايلار
ئۆز تىلىدا سايرايدۇ
ۋىچىرلاپ بەر ئاق قۇشقاچ
دۇتار بىلەن مۇقامغا
شۇنداً كۆڭۈل يايرايدۇ

مۇقام كۆيى نانەكلا
بوۋامغا بەك يارايدۇ

كەل فىتوفى، يۇزمۇيۇز
مۇشائىرە ئوقۇپ باق
شۇئرلىشى چۆپلەرنىڭ
مۇھەببەتمۇ، نەپرەتمۇ
يۇرىكىڭنى تۇتۇپ باق

ئويناق ئەركە شامالىلار
بىر خېتىم بار، ئېلىپ كەت
جەنۇبتىكى ئورمانغا
قېرى جىگدە دەرىخى
ئوقۇۋالسۇن ھەجىلەپ
چۆچەكلەردىن لىپمۇلىق
قاچىلىدىم خالتامغا
ياش تۆكمىسۇن توغراقلار
سېنتەبىرنىڭ بىر كۈنى
يوقلاپ باراي پەتىلەپ

ھەي، چۆللەردە يۇلغۇنلار
چۇشۇپ كەتمە خورەككە
قىزىق - قىزىق جەڭنامە
رۇستەملەرنىڭ يۇرۇشى
ئۇيۇپ كەتسۇن يۇرەككە

2008 - يىلى 12 - ئىيۇن، ئۇرۇمچى ئېقىندالا

مۇھەببەت ئارىلى

زەمزەم بولۇپ قۇيۇلدۇڭ ئاستا
قاغجىرىغان روھىم چۆلىگە.
پەرۋىشىڭدىن ياشارغاچ قەلبىم،
تولدى رەڭدار سۆيگۈ گۈلىگە.

ئۇمىدلەرنى يۇردۇڭ ھاپاشلاپ،
ياش تۆكمىدىڭ جۇتلاردىن زىنھار.
ساداقەتتىن پۈتۈپ، ئايتۇرسۇن،
ئېسىپ قويدۇڭ قۇياشقا تۇمار.

2005 ـ يىلى 21 ـ دېكابىر، ئونسۇ

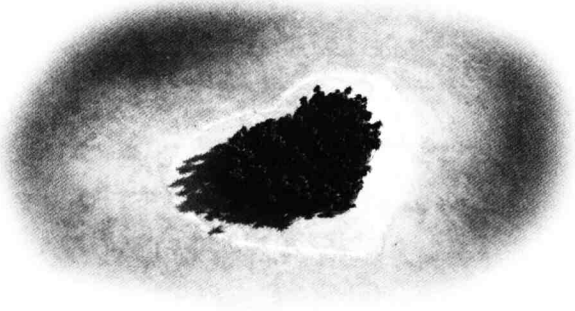

مۇھەببەتتىن كۈلەر كائىنات

(مۇۋەششەھ)

ئالەم خۇددى مۇھەببەتكە سەيلىگاھ
سۆيگۈ بىلەن ياشاپ كەلگەن ئەزەلدىن.
ئۇمىدلىنىپ ئىللىپ قالار كۆڭۈللەر
سۆيگۈ ئۈچۈن توقۇلغان ھەر غەزەلدىن.

ماگىملارغا ئاشىق بولغاچ جەزىرە،
يانارتاغلار ۋولقان چاچار بەھەيۋەت.
ئېيتىپ بېرەر دەريالارنىڭ ئۆركەشى
بېلىقلارنىڭ ئوردىسىدىن رىۋايەت.

ئايدالادا شۇڭىرلايدۇ چىمەنلەر،
بەلكىم ئۇلار سېغىنىدۇ يارىنى.
بۇلبۇللارمۇ ئۈنلىشىدۇ تاڭغىچە،
قىزىلگۈلنىڭ چېكىپ يۈرەك تارىنى.

ناۋاسىغا ھەمجور بولۇپ قۇشلارنىڭ
چۈشەر ئىكەن مەجنۇنتاللار ئۈسسۈلغا.
مۇھەببەتنىڭ پەرۋىشىدۇر ساداقەت،
ساداقەتتىن يېتەر ھەممە ھوسۇلغا.

گۈل ئۇنىدۇ پاك ئەقىدە ئىزىدىن،
داستان بولۇپ پۈتۈلىدۇ بەتلەرگە.
چىن مۇھەببەت ئېچىلىدۇ پورەكلەپ،
خۇشبۇي ھىدى تاراپ يىراق ـ چەتلەرگە.

ئۆلۈم يەتسە نە ھاجەتتۇر تېپىرلاش
سۆيگۈ بىلەن چاقناپ ئۆتكەن ھاياتقا.
ئاشىقنىڭ كىرپىكلىرى نەمدەلسە،
قالار ئەمما ئۇ دۇنيادا ئۇياتقا.

لەيلى ئۇچۇن مەجنۇن كېرەك، تۇزدەكلا
ھالال جۇپكە موھتاج بارچە مەۋجۇدات.
ئۇدۇم قالغان ئادەم بىلەن ھاۋادىن،
مۇھەببەتتىن كۈلەر تاتلىق كائىنات

2009 ـ يىلى 6 ـ ئىيۇن، ئۈرۈمچى ئېقىندالا

يەر شارىدا بېلىق تۇتۇش

ئولتۇرىمەن دېڭىز بويىدا
قارماق دەستى قولۇمدا
كۆپجۇۋاتقان سۇدا
سانسىز لەيلىگۈچلەر تۇرار لىپىلداپ
چىشلەپ قالسا ناۋادا
ئازغۇن بېلىق، گول بېلىق
ھۆسنى تولغان گۈل بېلىق
يەنە قانداقتۇر بېلىق
ئۇنتۇلۇپلا ھەممىنى
يۈرەك ئوينار گۈپۈلدەپ

يالىڭاچلانغان ئىدىيە، چىرىگەن تەن
ھوقۇق، بايلىق، يادرو ئەخلەتلىرى
نۆۋەت بىلەن تاشلىنىپ تۇرىدۇ
پىرېسلانغان، توقۇلغان بېلىقدانغا
شەيتانىنىڭ ۋەسۋەسىسى بىلەن
كەمەك ھەييارەك رەڭۋازلىق
كىرىپ كېتىدۇ ئۇدۇللا قانغا
ئۇشقىرتىپ بوران
پاتىدۇ جانغا

ئېچىرقىغان چايكىلار
تۇگىتىپ قويدى
بالىلىقنى، ياشلىقىمنى يەپ
شام تۇۋىدە ھىمىڭشاي
تارىخنىڭ ئالتۇن بەتلىرىگە
ئاستا يازماقتا
«بوۋاي ۋە دېڭىز» دەپ

2005 ـ يىلى 19 ـ ماي، ئونسۇ

بىر قىزغا

ئاپتوبۇستا تارتىنىپ ئاستا
قىيا باققان ماڭا تۇنجى رەت.
يېنىككىنە سالىمىڭ شۇ چاغ
چىللاپ كىرگەن قەلبىمگە ھۆرمەت.

كاككۇكلاردەك ئۇنلەشلىرىڭدىن
تەسكىن تاپقان مەندىكى ئازاب.
چاقچاقلىرىڭ تۇزدەك تېتىملىق،
تەنھالىقىم قالاتتى ئۇزاپ.

قاتارلىشىپ ماڭاتتۇق كۈندە،
ئاپپاق چېچەك تۆكۈلگەن يولدا.
تىلىمىزدا ھايات تەلقىنى،
ئوت تىلەكلەر ياناتتى دىلدا.

بوپتۇ بۈگۈن تۇغۇلغان كۈنۈڭ،
كۈلۈپ باقتىڭ ئوتلۇق ھەۋەستە.
چوڭ سوۋغاتلار بېرەلمىسەممۇ،
مىسرالاردىن تىزدىم گۈلدەستە.

پات ئارىدا قالساق خوشلىشىپ،
بەخت تىلەي ساڭا تائەبەد.

يۈرىكىمدە ئىسمىڭ ئويۇقلۇق،
ئۇنتۇمايمەن سېنى، گۈلجەننەت.

2008 ـ يىلى 20 ـ ئىيۇن، ئۈرۈمچى ئېقىندالا

دېكابىردىكى ئۇچرىشىش

سۆيۈۋالدىم ئاپپاق قارنىڭ مەڭزىگە
قىسمىتىمنى ئۇخلىتىپ قويۇپ،
سىرغىپ چىققان بىر تامچە قان
ئورناپ قالدى كۆزۈمدە.

چىنتۆمۈرنىڭ كاپ ـ كاپ كۈچۈكى
باشلاپ كىردى شېئىرلىرىمنى
قۇچاقلاشتۇق يۇم ـ يۇم يىغلىشىپ،
بوسۇغىدا تەبەسسۇم بىلەن
جىلۋە قىلىپ مەختۇمسۇلا
سۇندى ئاستا سايرام كۆلىنى.

سائەت ئون بىر بولغاندا
ئۇخلاپتىمەن قول يازمامنىڭ ئۈستىدە،
بەدەنلىرىمگە يېزىلغان تارىخ
قونۇۋېلىپ دەرەخ شېخىغا
توۋلىغۇدەك «تۇرا قوشقى».

مەختۇمسۇلا، بېرى كەل جېنىم،
ئۇخلىتايلى دۇنيانى بىرپەس.

2006 ـ يىلى 18 ـ دېكابىر، ئونسۇ

شائىر

شائىر
ئۇمىدلەرنىڭ رېئاللىقىدا
زاھىت كەبى يۇرگەن كۆچمەن روھ
يېزىپ چىقار كەچمىشلىرىنى
قانلىرىغا چىلاپ ئازابنىڭ.
يارىتىدۇ ئۆزىنى تەكرار
ئوتلىرىدا كۆيۈپ دوزاخنىڭ.
تىزىق قىلىپ مىسرالىرىنى
ئېسىپ قويار قۇياش بوينىغا.
چوغ رەڭگىدە ئېرىگەن يۈرەك
يۇلتۇزلارغا كېتەر ئايلىنىپ
يالقۇن چېچىپ كېچە قوينىغا.

شائىر كۇلكىسى
كۇلكىسىدۇر ئالەمنىڭ
يىغىسىغا قىسمەتلەر گۇۋاھ،
ئۇنىڭ
يېرىمى ئىنسان، يېرىمى ئىلاھ.

2002 ـ يىلى 9 ـ نويابىر، ئونسۇ

مۇئەللىم

زۇلمەتلەرگە مەشئەل ياققان قۇياشتەك
بىر ئىنسان بار، قەلبى ئوتلۇق مۇئەللىم.
ئاداشقانغا چۆلدە ھەمراھ، مايا كتەك،
روھىيەتكە بېرىپ ئۆتەر ئۇ تەلىم.

سەبىي دىللار ئېرپان بىلەن چاقنىسا،
سۇتتەك قەلبى تاتلىق ھېسقا تولىدۇ.
باغۋەن ئۇچۇن كۆچەتلىرى ياشنىسا،
مېھنىتىدىن خۇشاللىنىپ كۇلىدۇ.

ئاق توزانلار چاچلىرىغا كۆچكەندەك،
ياشلىقىدىن قالار تېزلا خوشلىشىپ.
ھاياتتىكى پاراغەتتىن كەچكەندەك،
ياشار ھامان رىيازەتنى قوغلىشىپ.

شام نۇرىدا تاپشۇرۇققا تىكىلىپ،
كىرپىك قاقماس تالاي ئاخشام ئۇيقۇسىز.
بوغۇنلىرى قالسا ئەگەر يېقىلىپ،
بىلىنەركەن تائاملىرى تەم ـ تۇزسىز.

مىسرالاردىن ئېلىپ كەلدىم سوۋغاتلىق،
مۇئەللىمگە قوزغالغاچقا زوق ـ ھەۋەس.

خىتاب قىلاي كائىناتقا جاراڭلىق:
«مۇئەللىمدۇر ئىنسان ئۇچۇن مۇقەددەس!»

2009 ـ يىلى 13 ـ ئىيۇن، ئۇرۇمچى ئېقىندالا

چۈش كۆرمەكتە مۇقەددەس زېمىن

ئاسمىندا زىمىستان قىشىنىڭ
ئاجىز يېنىپ تۇرىدۇ قۇياش.
چۈش كۆرمەكتە مۇقەددەس زېمىن،
كىرپىكىدە قاغجىرغان ياش.

كۆجۈم ـ كۆجۈم مەھەللىلەرنىڭ
غېرىب قالغان چىغىر يوللىرى
ئوماق قىزلار جىلۋىسى بىلەن
يالپۇز تەرگەن ئېرىق بويلىرى.

قىش كېچىسى ئۇزۇن، بەك ئۇزۇن،
گۈرۈلدەيدۇ سوغۇق شۇ قەدەر.
دىماقلارغا تۇرار ئۇرۇلۇپ
ۋەھىمىلىك شەكىلسىز خەتەر.

گاھى ـ گاھى قالار ئاڭلىنىپ
دېرىزىدىن قۇشلارنىڭ ئۈنى.
چۈش كۆرمەكتە مۇقەددەس زېمىن
دېكابىرنىڭ ئازابلىق كۈنى.

2002 ـ يىلى 7 ـ دېكابىر، ئونسۇ

يېشىللىق چىللايدۇ مېنى ئىلھامغا

ئويغىنار سۈت ئۇيقۇدىن يېشىل يايلاق،
كۆرۈنەر تاڭ شەپىقى يالقۇن بولۇپ.
زەر قۇياش مېھىر بىلەن سۆيگىنىدە،
جانلىنار بار كائىنات نۇرغا تولۇپ.

كۆك بىلەن بوي تالاشقان تىك چوققىلار،
ھاياتقا كۈندىكىدەك قۇچاق ئاچار.
يىراقتا قاتار ـ قاتار كىگىز ئۆيلەر،
سەدەپتەك جۇلالىنىپ كۆككە باقار.

دىلغا زوق، ئىللىق تۇيغۇ كېلەر باشلاپ،
تاغ گۈلى، مامكاپلارنىڭ پىچىرلىشى.
قۇلاققا ساداقەتتىن كۈي ئېيتىدۇ،
نازلانغان ئەركە شامال شۇڭىرلىشى.

شادلىنار ئەزگۈ ھېستا بارچە يۈرەك،
تەبىئەت تىنىقىدىن ھۇزۇر ئېلىپ.
كۆلدىكى شوخ ئۆزۈشكەن جۈپ ئۆردەكلەر،
ئۆتىدۇ دىلرەبانى ئەسكە سېلىپ.

يېشىللىق سىر تۆكىدۇ قەلبلەرگە،
كۈلىدۇ ھايات ئۇندا بوۋاقلاردەك.

كۆڭۈللەر پاكىزلىنىپ بارار شۇنچە،
تاغدىكى ئاشۇ يۇمران گىياھلاردەك.

قىيالماي خەيرلەشتىم ئارمان بىلەن
ھەر تاڭدا قۇياش سۆيگەن چوققىلاردىن.
يۇرەكتە قالدى تاتلىق ئەسلىمىلەر،
يايلاقتا پىچىرلاشقان مىنۇتلاردىن.

2007 ـ يىلى 4 ـ ئىيۇن، ئۈرۈمچى ئېقىندالا

ئەمدى ھاراق ئىچمەيمەن

تۆت بۇرادەر يىغىلىپ ئولتۇرۇشتۇق قاۋاقتا،
ئۆپكە ـ ھېسىپ، پاچاقتىن بۇيرۇتۇپ چوڭ تاۋاقتا،
تەكەللۇپلار، كۈلكىلەر جىمىرلايتتى قاراقتا،
شەرم ـ ھايا دېگەنلەر قالغاندى يىراقتا،
لالما ئىتتىن پەس بولدۇم، ئاخشام ئىچكەن ھاراقتا.

قىزىغاندا باشلىدۇق سېرىق يۇمۇر ئوقۇشقا،
جىنسىيەتتىن خىلمۇخىل ھېكايىلەر توقۇشقا،
مۇھاكىمە يۆتكەلدى سادام بىلەن چوڭ بۇشقا،
قۇلىقىغا پىچىرلاپ، ئاڭلىمىسا نوقۇشقا،
لالما ئىتتىن پەس بولدۇم، ئاخشام ئىچكەن ھاراقتا.

دۇكانچىنىڭ قىزىغا چاقچاق قىلدۇق سەت كۈلۈپ،
كىم بىلىدۇ پەشۋادىن چىراي كەتتى كۆكۈرۈپ،
«بولدى ئاكا، كەچۈرگىن» دېدۇق ئاران پۇكۈلۈپ،
پىتىرىغان چاشقاندەك قېچىپ چىقتۇق يۇگۈرۈپ،
لالما ئىتتىن پەس بولدۇم، ئاخشام ئىچكەن ھاراقتا.

يېتىپتىمەن ئورماندا قۇسۇقلارغا مىلىنىپ،
يۇزۇم يەنە قانىغان، جىگدىلەرگە تىلىنىپ،
ئايىغىمنىڭ بىرى يوق، ئىشتان كەتكەن سېلىنىپ،

مەن خىرامان ئۆيقۇدا، داق يەر جەننەت بىلىنىپ،
لالما ئىتتىن پەس بولدۇم، ئاخشام ئىچكەن ھاراقتا.

كەيپىلىكىم يېشىلدى تۇن كېچىدىن ئاشقاندا،
چۈشىنىلەرمۇ بېشىمدىن گىژىلدىشىپ قاچقاندا،
قورقۇپ كەتتى ۋارقىراپ خوتۇن ئىشىك ئاچقاندا،
يىغلىۋەتتىم پاكىتىدە نومۇس كۆچۈم تاشقاندا،
لالما ئىتتىن پەس بولدۇم، ئاخشام ئىچكەن ھاراقتا.

چىقالمىدىم ئورۇندىن ھەپتىگىچە تالقان يەپ،
تارقىلىپتۇ سىرتلاردا مەن توغرۇلۇق غۇۋغا، گەپ،
ھاراق دېگەن ئىنسانغا بولار ئىكەن ئازغۇن، چەپ،
پۈشايماندا مىڭ مەرتەم زىكىر قىلدىم: «ئىسىت، خەپ»،
لالما ئىتتىن پەس بولدۇم، ئاخشام ئىچكەن ھاراقتا.

ئەمدى ھاراق ئىچمەيمەن، قىلىۋەتتىم پەندىيات،
ئىچىملىك ھەم چېكىملىك ماڭا بولسۇن يىراق ـ يات،
بالا ئىككى بولغاندا سەت ئەمەسمۇ يامان ئات،
ھالال نىيەت، ئىمانىنى قىلىۋالاي پەي ـ قانات،
لالما ئىتتىن پەس بولدۇم، ئاخشام ئىچكەن ھاراقتا.

2008 ـ يىلى 18 ـ ئىيۇن، ئۇرۇمچى ئېقىندالا

دىلبەر

مەنزىلىمىز بولسىمۇ يىراق،
قىينىسىمۇ ھىجران ۋە پىراق،
ئېگەلمەيدۇ قەددىمنى بىراق،
سېنى دىلدىن سۆيىمەن دىلبەر.

نى ئەلەملەر كېلىدۇ باشقا،
ئاچچىق قىسمەت سىنىدۇ ياشقا،
يانجىلسامۇ ئۇرۇلۇپ تاشقا،
سېنى دىلدىن سۆيىمەن دىلبەر.

سېغىنىشتا ئۆتتى كۈنلىرىم،
ئۈيقۇ قېچىپ تالاي تۈنلىرىم،
سېنى كۈيلەپ پۈتتى ئۇنلىرىم،
سېنى دىلدىن سۆيىمەن دىلبەر.

2005 ـ يىلى 18 ـ فېۋرال، ئونسۇ

شەھەرىستان

تاش شەھەرنىڭ ھاۋاسى تىنچىق،
تاش شەھەرنىڭ ئىشلىرى قىزىق.
جاھان كېزىپ يۈرگەن شاھ مەشرەپ
خالتىسىغا
چۆچەكلەردىن قاچىلاپتۇ جىق.

كەيپ بولغان رەڭلىك تاكسىلار،
چىقىپ كېلەر خىلۋەت قاۋاقتىن.
ئاسفالتقا مىنگىشىپ رەت ـ رەت
كىرىپ كېلەر كۆزلەرگە،
كۆلەڭگىلەر يىراق ـ يىراقتىن.

دوقمۇشلاردا ساھىللار
كىم ئۇنى تىلەمچى دەيدۇ؟
كىم دەيدۇ ئۇنى «ئۆز رىزقىنى يەيدۇ»؟
ئۇنىڭمۇ قورقىدىغان يېرى بارمىش
رەڭۋازلىقى ئاقماي قېلىشتىن،
قولىدىكى زاكون تايىقى
سۇنۇپ كەتسە بىر كۈنى.

رەستىلەردە
پەلسەپىلەر سېتىلىدىكەن مېتىرلاپ،

بىر كېچىدە ئايلىنىدىكەن
تىللا تۆكۈلىدىغان دەرەخكە،
ئالالىسا دېتلاپ.
بولمىسا
ئارمانلاپ چۈشىدىكى توغاچ بەزمىسىنى
ئاۋۋالقىدەكلا
يۇرىدىكەن پېتلاپ.

دەشت ـ چۆلدىكى قۇملاردا
تارىخ ياتار جەسەتلەرنى قۇچاقلاپ.
نە چۆل بولسۇن
ئەركە شامالىلار چاقناتتى قايتا
مۇزېيلاردا بېزەكلەپ.
كىرۇران گۈزىلى
يولۇچىلاردىن سوراپ يۇرەرمىش
نەچچە مىڭ يىل بۇرۇنقى
ئۆز خەلقىنى دېرەكلەپ.

تاش شەھەرنىڭ ھاۋاسى تىنچىق
تاش شەھەرنىڭ ئىشلىرى قىزىق.

2011 ـ يىلى 19 ـ فېۋرال، ئونسۇ

يېرىم دۇنيا لىرىكىسى

ماڭا بەرگەن سوۋغىتىڭ شۇمۇ،
كېتىپ قالدىڭ ئازابقا تاشلاپ.
قەيەرلەردە يۈردۈڭ پەرۋاسىز،
كىملەرنىدۇر سۆيدۈڭ باغاشلاپ؟

سىنچى كۆزۈڭ مىسالى بىر ئوت،
تەنلىرىمنى تامام كۆيدۈرگەن.
دىلغا ھۇزۇر تاتلىق تىللىرىڭ
يۈرىكىمنى چەككەن، سۆيدۈرگەن.

ھىجران پەيتى ھۇۋلاپ بورانلار،
قىينىقلاردا ئۆتمەكتە بۇ كۈن.
بىز ئايرىلىپ كەتسەك شۇنداقلا،
بولمامدىكىن بۇ دۇنيا پۈتۈن؟!

2004 ـ يىلى 21 ـ ئاپرىل، ئونسۇ

ئەينەك

ئەينەك دەيدۇ: «سەن يىغلىساڭ يىغلايمەن،
كۈلسەڭ ئەگەر مەنمۇ خۇشال كۈلىمەن.»
ھايات دەيدۇ: «غەزەپلەنسەڭ قەھرىم بار،
سۆيسەڭ ئەگەر، مەنمۇ سېنى سۆيىمەن.»

ئەينىبىكىنى كۆرمە دوستۇم، ئەينەكتىن،
ئەينەك دېگەن ھەقىقەتنىڭ جارچىسى.
ئاچچىقلىنىپ پارچە ـ پارچە قىلساڭمۇ،
ھەقىقەتنى كۆرسەتەر ھەر پارچىسى.

ھاياتىڭمۇ ئوخشار خۇددى ئەينەككە،
سۆيگىن ئۇنى ئىخلاس بىلەن باغاشلاپ.
ئىجادىڭدىن رەڭلەر تۇزۇپ سىيمايىڭ
جىلۋىلەنسۇن ئەل كۆزىدە چاراقلاپ.

2009 ـ يىلى 13 ـ ئىيۇن، ئۈرۈمچى ئېقىندالا

فېۋرالدىكى پىچىرلاش

شېئىر يازدىم ئون تۆتىنچى فېۋرالنىڭ،
جۇپ يۇرەككە ئوتلۇق سۆيگۈ چىللاي دەپ.
سەلكىن شامال سۆيۈپ ئۆتكەن چىمەنده،
ساداقەتتىن ساڭا دەستە خىللاي دەپ.

قارا بۇلۇت سايە تاشلاپ كەلگەنده،
نۇرلار چاچتىڭ قۇياش بولۇپ يولۇمغا.
ۋىسال پەيتى ئەقىدەڭنى ئارماندا،
ئېسىپ قويدۇڭ تۇمار قىلىپ بوينۇمغا.

ھايات ئۇچۇن باسقان ھەربىر ئىزلىرىم،
رەڭدارلىقتا مەزمۇن تاپتى سېنىڭدىن.
گاھ ئازابلاپ ئاچچىق قىلسام دىلىڭنى،
كۇلۇپ قويدۇڭ، رەنجىمىدىڭ مېنىڭدىن.

خىجىل بولار تولۇن ئايمۇ ئالدىڭدا،
ۋىناستۇرسەن، قەلبىمدىكى سۆيۈملۈك.
گۈزەل رىشتە ئۇيۇپ كەتسۇن يۇرەككە،
تەڭ يىغلىشىپ، تەڭ كۈلەيلى ئۆمۇرلۇك.

2008 ـ يىلى 7 ـ مارت، ئونسۇ

چاقىرىدۇ قوي كۆزلۈك ۋەتەن

گۈرۈلدەيدۇ قەدىمىي توغراق
ۋۇجۇدىنى ئۆرتىگەن ئاتەش.
تەكلىماكان ۋادىسى بويلاپ
تۆكۈلمەكتە مۇقام كۈيلىرى
ئورماندىكى نەغمىچى قۇشلار
شاھ مۇقامدىن بولۇپ كەتكەن مەست.
مىڭ ھەۋەستە پارتلايدۇ تەن،
چاقىرىدۇ قوي كۆزلۈك ۋەتەن.

«ئۇيغۇر دېگەن نانمۇ؟» دېگەندەك
رۇس، ئىنگلىز، نېگىر، كورىيان
ياكى نېمىس، ئەرەب، ئىندىيان
«ئۇيغۇر» دېسە تۇرۇپ كېتەرمۇ؟
قەدىم زامان يۇرۇشلىرىنىڭ
شاۋقۇنلىرى ئەسكە يېتەرمۇ؟
ئېلىخەتلەردە مەڭگۈ تاشلاردىن
مورگان ئېيتقان ئالتۇن ئاچقۇچنىڭ
ئادرېسى زاھىر ئېتەرمۇ؟
مىڭ ھەۋەستە پارتلايدۇ تەن،
چاقىرىدۇ قوي كۆزلۈك ۋەتەن.

ئوينىماقتا بىر توپ بالىلار
شەھەر ياساپ لاي ـ لاتقىلاردىن،
تۆگىلەرگە كولدۇرما ئېسىپ
سۈيىن ھىدىن، ئاۋرل ستەيىن.
بىر چاغلاردا ئۆتكەن بۇ يەردىن.
پەرەڭلەرنىڭ مۇزېيلىرىدا
ئاپپاق سۇتتەك ئىپپىتى بىلەن
تارىخ ياتار كۈلۈپ قايتىدىن.
مىڭ ھەۋەستە پارتلايدۇ تەن،
چاقىرىدۇ قوي كۆزلۈك ۋەتەن.

ئىستانبۇلدا يۇرسەڭمۇ ئەمما
كۆتۈرۈلمەس چۈشۈڭدىن بىر رەت
دۆڭكۆۋۈرۈكنىڭ كەچلىك بازىرى،
ئۈيغۇر پۇرار گۈپۈلدەپ بۇندا
دوستۇڭ بىلەن كېلىپ ئاستىلا
ئورۇندۇققا چۆكسەن سۆزسىز.
ئوخشىمايدۇ پەقەت ۋە پەقەت
ئىت كۆتۈرگەن پەرەڭ خېنىمغا
كەچ بازاردا تۈخۈم ساتقان قىز.
مىڭ ھەۋەستە پارتلايدۇ تەن،
چاقىرىدۇ قوي كۆزلۈك ۋەتەن.

يازمىسىمۇ نېتىزى، گۈگۈلدەك
قېرى جىگدە، قىزارغان يۈلغۇن
شۈرلايدۇ ئۈگۈت ـ ھېكمەتلەر.
ئەركە شامال ئىخلاسى بىلەن
ئوقۇپ چىقار ئىبادىتىدە

ئۆزلۈكسىز تونۇيدۇ قايتا
تەلقىنلاردىن ئېدىرلار ـ چەتلەر.
مىڭ ھەۋەستە پارتلايدۇ تەن،
چاقىرىدۇ قوي كۆزلۈك ۋەتەن.

نۇرلار ئېمىپ ئالتۇن قۇياشتىن
دەۋرىمەكتە تارىم يۇرىكى
تومۇرلارغا بولدى رېتىمداش
باياۋاننىڭ ئوتلۇق تىنىقى.
باھاردىكى سىم ـ سىم يامغۇردا
تويى بولغان ئىپپەتلىك قىزدەك
يۇيۇلماقتا ئاستا ـ ئاستىلاپ
بوۋام بىلەن مومام قالدۇرغان
جېدەللەرنىڭ قارايغان دېغى.
مىڭ ھەۋەستە پارتلايدۇ تەن،
چاقىرىدۇ قوي كۆزلۈك ۋەتەن.

2008 ـ يىلى 15 ـ ئىيۇن، ئۈرۈمچى ئېقىندالا

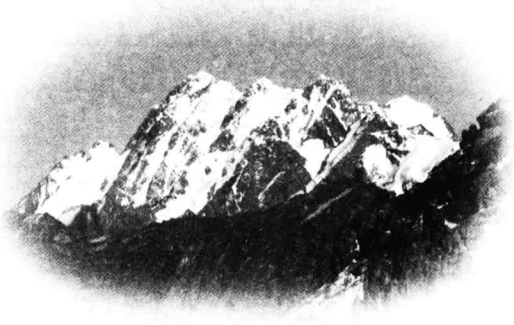

كۈتەرسەنمۇ مېنى ئۇخلىماي

سەھەردىكى سالقىن ھاۋادەك
مەرغۇلانسام دىماقلىرىڭدا.
ساماداىكى كۈلگۈن قۇياشتەك
شوخ پارلىسام زىننىخلىرىڭدا.

دېرىزەڭدىن مارىغان ئايدەك
نۇرلار چاچسام خانلىرىڭغا.
يامغۇر بولۇپ تومۇزدا يەنە
تامچىلىسام پايلىرىڭغا.

ناۋات بولۇپ ئىچكەن چېيىڭدا،
تىللىرىڭنى قورۇسام تاتلىق.
ياڭراتقۇڭدا بولۇپ لىرىكا،
بېغىشلىسام قەلبىڭگە شادلىق.

شەھىرزاتتەك ھەر تۇن يېنىڭدا
چۆچەك ئېيتىپ بەرسەم توختىماي.
ئېچىپ قويۇپ روجەكلىرىڭنى،
كۈتەرسەنمۇ مېنى ئۇخلىماي؟

2011 ـ يىلى 22 ـ فېۋرال، ئونسۇ

يېڭى يىلنىڭ هارپا ئاخشىمى

يېڭى يىلنىڭ هارپا ئاخشىمى
بۇرۇتلۇق ئەر، ئوسمىلىق سەتەڭ
رېستورانغا ئاقمىدۇ سەلدەك
تۆكمە قىلىپ سېتىلغان مالدەك،
هاراق قۇيار ئۇيغۇرغا ئۇيغۇر
شۆپۈكتەك سويار ئۇيغۇرنى ئۇيغۇر.

ئۇستەلگە لىق تولغان قورۇما رەت ـ رەت
هېس قىلىسەن بىر يىلدا ئالغاندەك هوسۇل،
يۇلقۇنار تۇيغۇلىرىڭ قەدەھ ئىچىدە
كۆزلىرىڭنى غەلەت قىلىدۇ تولغىما ئۇسسۇل،
جازنىڭ كۈچلۈك ئاۋازى بىلەن
كىرىپ كېتىدۇ بىر ئاچچىق مېڭەڭگە ئۇدۇل.

سۈتتەك قىزلار، قېتىقتەك جۈۋانلار
مەسۇم يىگىتلەر، پىچاقتەك قىرانلار
تانسا ئويناپ كۆڭلىنى ئاچار،
قۇرغاق جەمئىيەتتە
ئەتىسى ئۇچراپ قالسا ئۇركۈشۈپ قاچار
پاشا چاقسىمۇ چىملىدايدۇ تەن

قانچىلىك ئىشتى ئۇ ئولتۇرۇش دېگەن؟
بېرەلمەيدۇ تېتىغۇدەك تەم.

يېڭى يىلنىڭ ھارپا ئاخشىمى
تېگىشىلىپ كېتىدۇ بەزىدە
بىر رومكا مەيگە بىر ئۆمۈرلۈك قىممەت قارىشى،
ئىشتىھاسى ياخشى باشلىقنىڭ
كۈندە يېگەچ قۇۋۋەت دورىسى.

بۇ يىل تورتسىز ئۆتتى ھارپا ئاخشىمى
مېھمان كەلمىدى كۆڭۈل بېغىمغا
مارجان قىلىپ تىلەكلىرىمنى
ئېسىپ قويدۇم شېئىرلىرىمغا.

2009 ـ يىلى 1 ـ يانۋار، ئونسۇ

دۆڭكۆۋۇرۇكتە پۇرايدۇ قەشقەر

دۆڭكۆۋۇرۇكنىڭ رەستىلىرىدە،
قاياپ تۇرار ھايات ھەممىتى.
مەختۇمسۇلا كېلىدۇ ئاستا،
قوللىرىدا تۇخۇم سېۋىتى.

دوپپا كىيىپ يۇرەر چىنتۆمۇر،
خىيال بىلەن رەستە ئارىلاپ.
كۆپتىن بېرى قالغاچ شىكارسىز،
دوغاپ ئىچەر قايتا ـ قايتىلاپ.

دۆڭكۆۋۇرۇكتە پۇرايدۇ قەشقەر،
شاۋقۇنى بار ئانا دەريانىڭ.
دۆڭكۆۋۇرۇكنىڭ ئىپپىتى سۇتتەك،
تىنىقى بار نۇزۇك قىزلارنىڭ.

بوشلۇقلاردا مۇقام پەرۋازى،
كوچىلىرى قەلبكە تۇتاش.
تۆكۈلىدۇ دەستىلەپ نۇرلار،
دۆڭكۆۋۇرۇكتە پاتمايدۇ قۇياش.

2007 ـ يىلى 26 ـ مايى، ئۇرۇمچى ئېقىندالا

جەننەت ئىشىكى ئالدىدا

تاش ئورمان ئىچىدە نەملەشكەن دۇنيا
مۇڭ بىلەن ئۆتمۈشكە قىيا باقىدۇ.
ئوغۇزخان ئات مىنىپ ئۆتكەن بۇ يوللار،
مۇخلارغا چىرمىشىپ كەيپ ياتىدۇ.

نىجاسەت دەستىدىن دىماقلار پۈتكەچ،
تارتالماس دىللارنى خورازسىز سەھەر.
ئوغلىغا پىچىرلاپ ئوچاق تۈۋىدە
جەڭنامە ئېيتىدۇ مۈكچەيگەن شەھەر.

ئۇچىدۇ ياۋا قۇش كۆلەڭگىلەردەك
توغراقلار يېمەكتە شەكىلسىز تولغاق.
كىم دەيدۇ قۇملارنى غەپلەتكە مىسال،
سىر تۆكەر تىنمىسىز بارخانلار ئويغاق.

ئاسمانىنىڭ گۈمبىزى بىلىنەر سوغۇق،
ھېلىلا يوقالدى بىر يۈلتۈز ئېقىپ.
يەنىلا دۇنياغا تىلىدى سانا،
پىرچەڭگى بىر چەتتە سەرەڭگە يېقىپ.

2007 ـ يىلى 19 ـ ئۆكتەبىر، ئونسۇ

ھايات پەلسەپىسى

قېنىپ ـ قېنىپ نەپەس ئالدىم زوقلىنىپ،
تاڭ سەھەردە قۇياش كۈلۈپ باققاندا.
يوپۇرۇلۇپ كەلدى بۇلۇت توساتتىن،
ئويغا پاتتىم قارا يامغۇر ياغقاندا.

تاغ ھاۋاسى ئۆزگىرىشچان ئەزەلدىن،
ئەجەب بىر ئىش، ئوخشايدىكەن ھاياتمۇ.
گاھى قونسا بەخت قۇشى بېشىڭغا،
كېلىدىكەن تۈيۇقسىزلا ماماتمۇ.

كۈلكە بىلەن ئازاب ساڭا ھەمراھتۇر،
تارازىدا كۇچ ئېلىشىپ مېڭىشار.
مەنزىلىڭنىڭ مۆلدۈرلىرى، جۇتلىرى
جاسارىتىڭ، ئىخلاسىڭنى سىنىشار.

راھەتلەنسەڭ ئاپىتىپىدا باھارنىڭ،
نەشتەر ئۇرار قەھرى بىلەن زىمىستان.
گاھى ساياق يۇرسەڭ چۆلدە تەمتىرەپ،
گاھى قۇچاق ئاچار ساڭا گۈلىستان.

ھايات شۇنداق پەلسەپىسى ئۆزگىچە،
مېھىر بىلەن سۆيسەڭ، ئۇمۇ سۆيىدۇ.

بىر سۆزۈم بار، ھاياتىدىن بەزگەنگە:
«تىرىشچانغا ئىقبال ئىللىق كۈلىدۇ.»

2007 ـ يىلى 8 ـ ئىيۇن، ئۈرۈمچى ئېقىندالا

ئەلۋىدا، شائىر

(شائىر باتۇر روزىغا مەرسىيە)

بىراۋ: «باتۇر كېتىپ قاپتۇ» دېگەندە،
كېكەچلىشىپ ئۇنۇم ئۆچتى تىلىمدىن.
بار كەلگۈلۈك ئەدىبلەرگە كەلگەندەك
خامۇش يۇردۇم غىزا ئۆتمەي گېلىمدىن.

ئەشئارلىرىڭ جۇلا چاچقاچ ئۆزگىچە،
«ئايسىز ئايدىڭ» * بولغان ئىدى تۇنىمىز.
قەلبلەرنى زېدە قىلغاچ مۇسىبەت،
ئايدىڭدىمۇ ئايسىز يۇردۇق ھەممىمىز.

تۇرمۇش ساڭا ئانچە كۇلۇپ باقمىدى،
سەن ھاياتقا شۇنچە كۇلۇپ باقساڭمۇ.
چوڭ شەھەرلەر ساڭا چىراي ئاچمىدى،
سەن زېمىنغا چوغدەك يۇرەك ياقساڭمۇ.

ساڭا ئوخشاش ئوتلار سەپكە قېتىلغاچ،
شېئىرىيەتنىڭ پوستى شۇ چاغ چېقىلدى.
قىزىپ كەتتى ئەنجۇمەنلەر ئارقىدىن،
چېچەكلەردىن خۇش پۇراقلار چېچىلدى.

خىتاب قىلغان ئىدىكى بوۋام سادىرغا:
«بەش بالاڭنى كۆتۈپ ياتار بەش داۋان.»*
ئۆزۈڭ چۈشتەك غايىب بولدۇڭ ئارىدىن،
تاشلاپ قويۇپ يۇرەكلەرگە چوغ، ئارمان.

باتۇر ئىدىكى، باتۇرلارچە ياشىدىكى،
رەقىبلەرگە بىلىندۇرمەي ئاھىڭنى.
يىقىلساڭمۇ ھەقنى تىنماي سۆزلىدىكى،
تەقدىر قامال قىلالمىدى روھىڭنى.

ئىستەپ كەلدىكى ئەۋلاد ئۈچۈن كۆيمەكنى،
ۋەسلىكى بىلەن مەرىپەتنى سۆيمەكنى.
«ھۆجۈم قىلىپ زىندانىغا باشلار»*نىكى،
جاھالەتكە خاتىمىلەر بەرمەكنى.

ئىزىكى قالدى كۆكتوقايدا، يەكەندە،
قاغىلىق ھەم ئۇرۇمچىدە بەزىدە.
سۆزۈڭ قالدى ئېيتىلغان ھەم ئېيتىمىغان،
شېئىرىيەت پەرۋانىسى قەلبىدە.

ۋەزنى شۇندا بىلىنەرمىش ھاياتنىكى،
يارالمىشلار «پىلىسىراتتىن ئۆتكەندە»*.
تەكلىماكان چۆمدى ئېغىر سۈكۈتكە،
سەن ۋاقىتسىز ئارىمىزدىن كەتكەندە.

ئۇيغۇر ئۈچۈن ئۆلۈمۈڭدۇر مۇقەددەس،
بۇ ھەقىقىي بىر شائىرنىكى ئۆلۈمى!

نىدا قىلدى تارىم ئاچچىق تولغىنىپ:
«باتۇر قېنى، باغرىمدىكى چوغ قېنى؟»

ياتقان يېرىڭ جەننەت بولسۇن، ئەلۋىدا،
جور بولاركەن كۆلكە بىلەن مۇسىبەت.
تاڭ ساباسى سۆيۈپ ئۆتسە قەبرەڭنى،
قۇشلار سۆيگۈ چىللاپ تۇرار تا ئەبەد.

2007 ـ يىلى 3 ـ ئاپرېل، ئونسۇ

* شائىرنىڭ بىر قىسىم ۋەكىللىك ئەسەرلىرىنى كۆرسىتىدۇ.

ئەسلىدە بىر سېنى سۆيگەنىكەنمەن

كۆكلەمدە باغلارنىڭ چېچەكلىرىنى
ئوغرىلاپ قاچىدۇ شوخ ئەركە شامال.
زەنجىرلەپ تاشلىدىڭ قىيناقلىرىڭغا،
يۈلقۇنۇپ باقسامۇ تاپالمايۋ ئامال.

بۈلبۈللار تۇن بويى سايرىسا گۈلچۈن،
«توۋا» دەپ ئىچىمدە كۈلگەنكەنمەن.
چېكىپتۇ قەلبىمنى سۆيگۇ ئىلاھى،
ئەسلىدە بىر سېنى سۆيگەنكەنمەن.

قۇشلاردىن سورايمەن ئېسەنلىكىڭنى،
دېرىزەم تۇۋۇدىن ئۆتسە ھەر سەھەر.
سەۋداغا ئايلاندىم تىلسىملىرىڭدىن،
بىلمىدىم يېگىنىم تاماقمۇ، زەھەر؟

لىرىكا يېزىشقا تۇتۇندۇم يەنە،
تەۋىشى ئاڭلانماس شۇ تاپ ھېچكىمنىڭ.
ئۇستىلىم يېنىدا تۇرار پىلىلداپ
سېھىرلىك چىرىغى ئالاۋىدىنىڭ.

2011 ـ يىلى 23 ـ فېۋرال، ئونسۇ

باقتىم

سەتەڭلەرگە پۇلنى خەجلەپ يۈرۈپ باقتىم،
قىمار ـ ئوشۇق دېگەننىمۇ كۆرۈپ باقتىم.

تەنگە راھەت، دىلغا ھۇزۇر بولارمىش دەپ،
ئەيش ـ ئىشرەت، كەيپ ـ ساپا سۈرۈپ باقتىم.

«گۈرۈپ باشلىق» ئاتالغاندا، دوستلىرىمغا
چىراي ئاچماي قاپىقىمنى تۈرۈپ باقتىم.

ئەمەل تاجىم ئۆسمەك ئۈچۈن مەجنۇنلارچە
باشلىقىمنىڭ ھاجىتىگە ئۆلۈپ باقتىم.

ئويلاپ يەتسەم گۆھەر ئىكەن غۇرۇر ئەسلىي،
گۈل ھاياتقا چىن ئىنساندەك كۈلۈپ باقتىم.

2005 ـ يىلى 10 ـ فېۋرال، ئاقسۇ

سۆيۈش ئۈچۈن سۆيۈلۈش

كۆزۈڭدىن چاقنايدۇ سېھىرلىك يالقۇن،
ۋۇجۇدۇم تىترەيدۇ ھارارىتىڭدە.
يەلكەنسىز كېيىمگە ئۇرىسەن دولقۇن،
پالاقلار ئىشلىمەس جاراھىتىڭدە.

تاغدىكى كېيىكتەك ئوۋلايسەن مېنى،
روھىمنى قامالالاپ، پۈتۈن يۇتسەن.
ئويلىماي دېسەممۇ ھەر تاڭدا سېنى،
ساباغا ئايلىنىپ سۆيۈپ ئۆتسەن.

قاچاندۇر بىر ساڭا قالدىم باغلىنىپ،
تومۇردەك تۈتىشىپ كەتتى يولۇمىز.
ئۆتۈنەي، قالمىسۇن قەلبىم داغلىنىپ،
يورۇتقاي دۇنيانى ئىخلاس نۇرىمىز.

2009 ـ يىلى 29 ـ سېنتەبىر، ئونسۇ

مۇھەببەتسىز ئۆتكەن قىش

قىش كېچىسى بەك ئۇزۇن
تۆكۈلىدۇ ياتقىمدىن بويتاقلىق ھىدى
چاشقانلار
قاچۇرىدۇ ئۇيقۇنى
كىتابلىرىم بېشىمدا چېچىلىپ ياتار
سوغۇق دېرىزە چەكچىيىپ باقار
ئۇنئالغۇدا ياڭرايدۇ ساكىسىلىڭ ئۇنى.
تام مەش گۈزەل لاتاپەتلىك قىز
قۇچاقلايمەن كېچىچە ئۇنى
قۇچاقلىغاندەك باشقا بىرىنى.

گاھى خىيال سۈرىمەن
گاھى ناخشا تۇغمەن
چۈش كۆرىمەن بەزىدە
تويى بولغان يىگىتتەك
پۇشۇلداپ ياتقان كارىۋات
قايتۇرۇپ بېرىدۇ رېئاللىقىمنى.
كىرلىكتىكى قان دېغى
ئەسكە سالىدۇ ئۆتمۈشنى
مۇھەببەتسىز ئۆتكەن قىش
ئۇنتۇلدۇردى ئۆزۈمدىن مېنى.

2002 ـ يىلى 25 ـ دېكابىر، ئونسۇ

روھ يىلتىزى

ئارمانلارنى يېتىلەپ ئۆرۈلدى يىل بەتلىرى،
ئىزلىرىمدىن تۇغۇلدى سانسىزلىغان سوئاللار.
كەچۈرمىشتىن پۈتكىنى يېڭىلىشمۇ، نۇسرەتمۇ؟
يۈرىكىمنى قامالاپ تۇرار شۇندا خىياللار.

تىنىقلىرىم كۆكلىگەن زەر قۇياشتىن نۇر ئېلىپ،
يىلتىز تارتتىم ئاۋامغا، ياپراقلىرىم باراقسان.
چېلىشلاردا رۇستەمدەك زەپەر قۇچتۇم رەتمۇرەت،
ھۇۋلىسىمۇ بورانلار، قىلالمىدى پەرىشان.

ئىقبال قىزى ناز بىلەن تاتلىق كۈلۈپ باقماقتا،
ۋۇجۇدلارنىڭ ئەركىسى ئاڭا ئاچار كەڭ قۇچاق.
دولقۇن ياساپ ئاقىدۇ ۋاپا ـ مېھنەت دەريا سى،
لەھەڭلەرگە بىر ئۆمۈر مەن مىسالى تىغ ـ پىچاق.

2005 ـ يىلى 8 ـ ئاۋغۇست، ئونسۇ

شەھەردىكى غېرىبلىق

يوللار لۆمشۇمەكتە
بۇلۇتلار ھۇۋلىماقتا،
يامغۇرلار نامايىشى
رەستىلەردىن رەستىلەرگە ئاقماقتا.
كوچىدىكى تىلەمچى بالا
بالىلىقىنى سېغىنىپ،
ئۇنسىز كۆككە باقماقتا.

ئۆتۈپ كەتتى بىر پىكاپ
ئەتراپقا قاراپ ئوغرى مۇشۇكتەك.
ئۇخلاپ ياتار ئېگىز بىنالار
تۇن قوينىغا يۆگىشىپ
قېرى تۇخۇمەكتىكى ھۇۋقۇشقا شۇ تاپ
زېمىن تۇيۇلار
مەئىشەتكە تولغان بۆشۇكتەك.

يۇلتۇزلار
بۇلۇڭدىكى قاۋاقتا
ئىچىۋالغان غەققىدە.
چاقچاقلار، ئېتىقاد، ئىپپەتلەر
ئەقلىيلىك، پەلسەپە، رەڭۋازلىق

غاجىلانغان ئۇستىخان
چېچىلىپ ياتار شىرە ئۇستىدە.

سۈنئىي گۈلزارلىقتا نىمجان قۇش
نىدا قىلدى پەرىشتىگە
«يول بەر» دەپ.
كوچا قاسىنقىدىكى رەڭدار چىراغلار
كۆز قىسىدۇ «يۇل بەر» دەپ.
كۆكتىن كەلدى بىر ئاۋاز
«قول بەر» دەپ.

قۇياشسىز شەھەردە
كېچە بىلەن كۈندۈز
تالاشماقتا دۇنيانى...

2006 ـ يىلى 15 ـ سېنتەبىر، ئۈنسۈ

باھاردىكى پىچىرلاش

ئېچىلماستىن باھار غۇنچىسى،
قارا بۇلۇت باستى ئالەمنى.
مۆلدۈر ھىدى پۇرايدۇ ئاسمان،
شۇركۈندۈرەر ۋەھىمە تەننى.

خازان بولسا يۇمران مايسىلار،
قاراقلاردىن كۆلكە يىتەرمۇ؟
شاخلىرىمغا ئۇۋا ياسىغان
قۇشلىرىڭنىڭ ئۇنى ئۆچەرمۇ؟

ئاسمىنىڭدا قۇياش پارلىسۇن،
چىللىمىغىن بۇلۇتنى ئەركەم.
سۆيۈشلەردىن ئېچىلسۇن گۈللەر،
ھايات كۈلسۇن، گۈزەل مەلىكەم.

2011 ـ يىلى 15 ـ ماي، ئۈرۈمچى

كونا قەلئە

كۆز ئالدىمدا تاشلاندۇق شەھەر،
گۈرۈلدەيدۇ تارىخنىڭ ھىدى.
باھادىرلار قىلىچلىرىدا
يالتىرىغان زەپەر نۇرلىرى.

ئارغىماقلار كىشنەشلىرىنى
ئەسلىتىدۇ غەمكىن بارخانلار.
تاملاردىكى ئوقلار ئىزىدىن
تۆكۈلىدۇ قىپقىزىل قانلار.

پەرقلىنىپ تۇرار ئېگىزدە،
رەڭگى ئۆچكەن قەدىمىي ئوردا.
زامانلارنىڭ زالالىتىدىن
سەلتەنەتى يوقالغان بۇندا.

ئولتۇراتتى سېپىل تۈۋىدە،
ئويغا پاتقان چۆچەكچى موماي.
ئېيتىپ بەرسە «مىڭ بىر كېچە»دەك،
ئاڭلار ئىدى بىر ئوماق بالا.

ئاڭلانمايدۇ بۇ يەردە، ئەمما،
سايراۋاتقان قۇشلارنىڭ ئۈنى.

پەقەت ئاجىز يانىدۇ قۇياش،
مەۋجۇتلۇقتىن دېرەكلەپ ئۇنى.

2003 ـ يىلى 18 ـ دېكابىر، ئونسۇ

كىرپىكىڭگە قونمىسۇن شەبنەم

ئۇچراپ قالدىڭ كونا دوقمۇشتا،
ئۆزۈڭ غەمكىن، كىرپىكلىرىڭ نەم.
دىيالوگسىز باقاتتى كۆزلەر،
تۇرۇپ قالدۇق تېڭىرقاپ بىردەم.

ئاستا ئۇزاپ كەتتىڭ يىراقلاپ،
تىنىقمىدا قالدى ھىدلىرىڭ.
يۇرىكىمنى تۇراتتى ئوۋلاپ
كەچكى شەپەق سۆيگەن ئىزلىرىڭ.

تەقدىر ساڭا قىلغانمۇ چاقچاق،
دىلىڭ يارا يۇرىسەن نېچۈن؟
غۇنچە گۈلۈڭ سولمىسۇن بىۋاق،
ياش تۆكمىگىن ئالۋۇنلار ئۈچۈن.

ئۈمىد بىلەن نۇرلىنار ھايات،
بايا‌ۋاندا ئاداشماس كارۋان.
قانات ياساپ ئوتلۇق سۆيگۈدىن،
ئۇچۇۋەرگىن مەنزىلگە راۋان.

بەخت تىلەپ ھومايۇن قۇشى،
قونار بەلكىم بىر كۈن بېشىڭغا.

گۈللەر تىزىپ بارارمەن مەنمۇ،
ئالتۇن كەشنى كىيىپ قېشىڭغا.

2009 ـ يىلى 8 ـ نويابىر، ئونسۇ

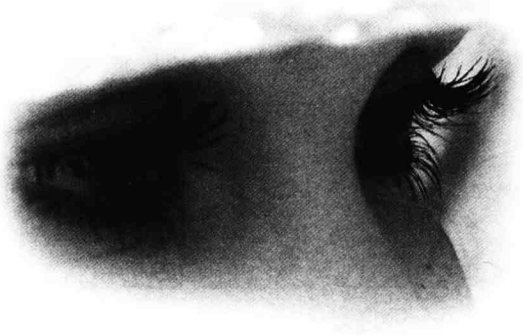

ساداقەتنىڭ بىر چېتى

ئولتۇراتتى بىر قىز دەريا بويىدا،
كۆزى غەمكىن، يىمىرىلگەن قاشلىرى.
تۇرار ئىدى ئوينىاپ سەلكىن شامالدا،
مەجنۇنتالدەك قىرىق ئۆرۈم چاچلىرى.

نە سەۋەبلەر قىلدى شۇنچە پەرىشان،
تولۇن ئايدەك جەزبىسىنى يىقتىپ؟
زۇمرەت سۇلار يىراق ئۇزمۇخ ئېلىگە[1]،
كەتتىمۇ يا چاچلىرىنى ئېقتىپ؟

قويلىرىنى قويۇۋېتىپ دالاغا،
چالدى چوپان لىرىك كۈيگە نەيىنى.
ئايان بولۇپ شۇ ئان كۆكتە ئاق كەپتەر،
تاشلاپ بەردى قىزغا بىر جۈپ پەيىنى.

كۈلدى زىننىخ، ياشاردى قىز يۈرىكى،
قانات ياساپ ئۇچۇپ كەتتى ھاۋاغا.
مېھرى بىلەن تۇن قويىنىنى يورۇتقان،
چولپان بولۇپ ئورناپ قالدى ساماغا.

2007 ـ يىلى 2 ـ ئىيۇن، ئۇرۇمچى ئېقىندالا

① ئۇزمۇخ ئېلى ـــ «چىنتۆمۇر باتۇر» داستانىدىكى مەختۇمسۇلا بۇلاپ كېتىلگەن موڭغۇل ئېلىنىڭ نامى.

رېئاللىقتىكى مەن

ئاستا ـ ئاستا ئاقار زامانلار
تارىماقتا بۇلۇت ـ تۇمانلار
يۇرەكلەرنى يەيدۇ غاجىلاپ
ئېزىتقۇدەك مۇدھىش گۇمانلار
رېئاللىقنىڭ بوسۇغىسىدا
ئۇخلىماقتا سانسىز ئارمانلار

بۇ كوچىلار ماڭا بەك تونۇش
يانچۇقۇمدا خەرىتىسى بار
سەييارىلەر ئۆزىدۇ بۇندا
يېتىشمەيدۇ قاتناش ساقچىسى
يوللىرى تار، يوللىرى بەك تار
ھەر ئاخشىمى قارايدۇ ماڭا
پاھىشىلەر بۇلۇڭ ـ بۇلۇڭدا
موھتاجلىقتا بولۇپ ئىنتىزار

سېلىۋالدىم ھارۋامغا بۇگۇن
كومپيۇتېر، ساپان، كەتمەننى
ئوڭ قولۇمدا راۋاب، سول قولۇمدا داپ
چۈشەنسىكەن بۇ دۇنيا شۇ تاپ
زامانىۋى مەندەك دەردمەننى

بوران ـ چاپقۇن گۈرۈلدىسىمۇ
قوينى كەڭدۈر ئىللىق دۇنيانىڭ
كۈلەر ھامان گىياھلار ياشناپ
مەن يەنىلا رىۋايەتلەردەك
جەنۇبتىكى قەدىم شەھەردە
ئولتۇرىمەن ئىستىقامەتتە
كېچىدىكى يۇلتۇزدەك چاقناپ

2004 ـ يىلى 14 ـ مارت، ئونسۇ

ئۇيغۇر يېزىقى

مەرىپەتپەرۋەر ئۇيغۇرغا قاندۇر ئۇيغۇر يېزىقى،
مومام ياققان يېيىشلىك ناندۇر ئۇيغۇر يېزىقى،
تەپەككۇرغا، تۇيغۇغا كاندۇر ئۇيغۇر يېزىقى،
قوشنا ـ قولۇم، ئەل ئارا شاندۇر ئۇيغۇر يېزىقى،
قەلبلەردە پاسىبان ـــ خاندۇر ئۇيغۇر يېزىقى.

ئونلاپ ئەسىر تارىخىڭ پاراسەتنى ياقلايدۇ،
ھەر ئەسىردە ئۆزگىچە بوي ـ باراقسان شاخلايدۇ،
جىسمىڭ بىلەن پۈتۈلگەن گۈل يازمىلار چاقنايدۇ،
ئىلىم ئەھلى ھەۋەستە ئەتىۋارلاپ ساقلايدۇ،
جاھالەتكە نۇر چاچقان شامدۇر ئۇيغۇر يېزىقى.

سەن بولغاچقا پىكرىمىز مارجان كەبى تىزىلار،
ئوبرازلىرى تۇرمۇشنىڭ شۇنچە نەپىس سىزىلار.
ئىنسان روھى چوڭقۇرلاپ، قاتلام ـ قاتلام قېزىلار،
جەۋھەر سۆزۈپ ھاياتتىن، تالاي توپلام يېزىلار،
ئىجتىھاتلىق قەلەمگە داندۇر ئۇيغۇر يېزىقى.

شەۋكىتىڭگە ھەر دىلدا چەكسىز ھۆرمەت ياتىدۇ،
مىسرا تۇزۇپ شائىرلار ناخشا ـ قوشاق قاتىدۇ،
قىز ـ يىگىتلەر كۆڭلىنى سالامنامە چاتىدۇ،

يېزىقىدىن تەزگەنلەر غەم ـ قايغۇغا پاتىدۇ،
دەرمانسىزغا قوشۇلغان جاندۇر، ئۇيغۇر يېزىقى.

ئىختىراغا يانداشقان يېزىقىمىز پايانى،
ئورخۇن، سوغدى، چاغاتاي، خاقانىيە ھەم مانى،
سۈيى شەربەت بۇلاقتۇر، «ئوغۇزنامە» داستانى،
«ئەتەبەتۇل ھەقايىق»، «تۈركىي تىللار دىۋانى»،
چىن پۈتمىگەن ئەللەر چاندۇر، ئۇيغۇر يېزىقى.

«قۇت بەلگىسى ــ بىلىگ» دەپ ئېيتىپ ئۆتكەن بوۋىمىز،
كىتابلاردىن چاقنايدۇ، ئەقىل ـ ئىدراك نۇرىمىز،
مۇستەھكەمدۇر ئەزەلدىن ئاساسىمىز ـ ئۇلۇمىز،
ئۇگۇت ـ ھېكمەت ھەمراھدۇر، پارلاپ تۇرار يولۇمىز،
پەزىلەتتىن تايغاننى تاندۇر ئۇيغۇر يېزىقى.

يېزىقىنى سۆيمىگەن ئۆزىنى ھەم سۆيمەيدۇ،
قىسمەتلەرگە مۇپتىلا، خۇشال ـ خۇرام يۇرمەيدۇ،
ھالاكەتتە تولغىنىپ، بىر كۈن يىغلاپ ئۇنلەيدۇ،
يېزىق بىلەن مىللىتىم تارىخلاردا ئۆلمەيدۇ،
ئانا تىلغا يۇرەكنى قاندۇر ئۇيغۇر يېزىقى.

تاتاتۇڭا، كاشغەرىي، يۈسۈف روھى ھەمدەمدە،
يېزىقىمىز ياشنىسۇن، قانات بولغاي ئىرادە،
دام ـ دام قىلىپ تارىخنى، پەش قىلمايلى زىيادە،
زامانىۋى دەۋردە ھەم قالمايلى پىيادە،
ئەجدادلارنىڭ شامىنى ياندۇر، ئۇيغۇر يېزىقى.

2009 ـ يىلى 11 ـ ئىيۇن، ئۇرۇمچى ئېقىندالا

يۈرەك سېنى سورايدۇ دائىم

ئازاب ئوقى تەرسەڭمۇ باشقا،
توپا سېلىپ بەرسەڭمۇ ئاشقا،
باستۇرساڭمۇ ئازابلىق تاشقا،
يۈرەك سېنى سورايدۇ دائىم.

ساڭا بەردىم سادىق يۈرەكنى،
ئايىمدىم ئوتلۇق تىلەكنى،
يار دېسەڭمۇ مەندىن بۆلەكنى،
يۈرەك سېنى سورايدۇ دائىم.

مېنى تاشلاپ كەتسەڭمۇ يىراق،
ئىشلەتسەڭمۇ زەھەرلىك ياراق،
قىينىسىمۇ ھىجران ۋە پىراق،
يۈرەك سېنى سورايدۇ دائىم.

2006 ـ يىلى 28 ـ مارت، ئونسۇ

يامغۇردىكى مونولوگ

ئېسىپ قويدۇڭ سۆيگۈڭ بىلەن تېڭىنىپ،
يۈرىكىڭنى تۇمار قىلىپ بوينۇمغا.
ھەر سەھەردە قۇت ـ بەختلەر تىلەرسەن،
ئېتىكاپتا دۇئا قىلىپ يولۇمغا.

قارا ھىجران بېسىپ كەلگەن تۇنلەردە،
زاھىر بولدۇڭ چۈشلىرىمدە نەچچە رەت.
ئېرەمباغدا ئولتۇرۇپسەن جىلمىيىپ،
مۇھەببەتتىن سۇرۇپتىمەن سەلتەنەت.

بۇگۈن كېچە بۇلۇت تۆكتى ئاچچىق ياش،
نەمخۇش ھاۋا ئۇرۇلىدۇ دىماققا.
خىياللىرىم قانات ياساپ قۇشلاردەك
ئۇچۇپ كەتتى سېغىنىشتا يىراققا.

كۆز يېشىڭنى تۆكۈپ يۈرمە، مەلىكەم،
مانانلارغا چىرماشمىسۇن ئىزىمىز.
چاراقلىسۇن ئاسمىنىڭدا يۇلتۇزلار،
تولۇن ئايدەك يورۇپ تۇرسۇن دىلىمىز.

2007 ـ يىلى 9 ـ ئىيۇن، ئۇرۇمچى ئېقىندالا

ئورمانلىققا كىرىپ باققۇم بار

كىچىكىمدە ئويىنىغان
تال چۈنقىنى ئات قىلىپ،
شەھەرلەرنى ئالاتتۇق
چۇقان سېلىپ بالىلار.
ھەۋەس قىلىپ قارايتتى
بىزگە سانسىز ئانىلار.

يېتىلگەندە قانىتىم
مىنەي دېسەم ئېتىم يوق،
بېرىپ قالدىم ئورمانغا،
تاقلاپ يۈرەر مارالىلار.
شىكارسىراپ يۈرىمەن
قېنى كېيىك ئاتقانلار.

ئوقۇغانىدىم چۆچەكتىن
ئورمانلىقتا
ئوغۇزخانغا يول باشلاپ
ماڭغانىمىش كۆك بۆرە.
بىغەملەر شەھىرىنى تاشلاپ
كىرىپ كەتكەن ئورمانغا
جاھانكەزدى سۈپۈرگە.

ئورمانلىققا كىرگۈم بار،
كېيىكلەرنى سۈرگۈم بار.
بۇ ئاملارنىڭ ئىزىدىن
غالىبلارچە يۈرگۈم بار.
ئوغۇز بوۋام ئۆلتۈرگەن
قانخور، ۋەھشىي قىئاتنى
يەنە بىر رەت كۆرگۈم بار.

ئورمانلىقتا ھېلىمۇ
ئوتلاپ يۈرەر چارۋىلار،
ئەتراپىدا
ئويناپ يۈرەر بالىلار.

2011 ـ يىلى 23 ـ فېۋرال، ئونسۇ

ئايال

ئاياللار دۇنيانىڭ زىننىتى، نۇرى،
ئۇ بىلەن قۇرۇلار دۇنيانىڭ ئۆلى.
ئايالسىز ۋۇجۇدقا چىقماس ھېچنېمە،
جاھاننى گۈل قىلغان ئايالنىڭ قولى.

ئايالسىز تۇغۇلماس پەيلاسوپ، ئالىم،
ئۇ كۆيەر ئەۋلادنىڭ ئىشقىدا دائىم.
دېڭىزدەك كۆيۈمى، مېھنىتى بىلەن
كۆڭۈللەر ياشنايدۇ يېمەستىن ۋايىم.

قورۇقلار باسسىمۇ گۈزەل چېھرىنى،
شۇرغان ئۇچۇرماس ئوتلۇق مېھرىنى.
سۈت ھەققى، ئەجرىدىن كۈلگەن تەبىئەت،
ھېكايە قىلىشار ئايال سېھرىنى.

كۈيلەيلى بىر ئۆمۈر ئايالنى شۇنداق،
ئۇ خۇددى ماكانسىز قۇشلارغا قونداق.
سۈنايلى گۈلدەستە ئايالغا دىلدىن،
ناخشىمىز پەلەكتە جاراڭلاپ ياڭراق.

2007 ـ يىلى 8 ـ مارت، ئونسۇ

مۇھەببەتتىن چاقنار ئىكەن بۇ دۇنيا

خىياللاردا كۆككە باقسام مۇڭلىنىپ،
دېرىزىدىن قۇياش كۈلۈپ قارايدۇ.
تۇن پەردىسى يېيىلغاندا بوشلۇققا،
روجەكلەردىن ئاي نۇرلىرى مارايدۇ.

كۆل بويىدا سىر تۆكىدۇ چىمەنزار،
ئاڭلىنىدۇ كاككۇكلارنىڭ ناۋاسى.
ئەسكە چۈشەر چاقنىشىدىن زۇھەلنىڭ
جەنۇبتىكى مەسۇم يارنىڭ سىيماسى.

مېھرىم بىلەن قاراپ كەتتىم زوقلىنىپ،
كۆك ئاسمانغا، يەردىكى ھەر گىياھقا.
شېئىر يازدىم كۈيلەپ يەنە سۆيگۈنى،
ئەقىدەمنى چىلاپ قارا سىياھقا.

تاغ شامىلى ئېلىپ كەتسۇن خېتىمنى،
قەدىرلىكىم، سېغىنچىمنى كۆر، ئاڭلا.
ياشالمايمەن بىر مىنۇتمۇ سۆيگۈسىز،
مۇھەببەتتىن چاقنار ئىكەن بۇ دۇنيا.

2008 ـ يىلى 31 ـ ماي، ئۈرۈمچى ئېقىندالا

جەمجەتلىق رىسالىسى

خىياللار
باستى ئالەمنى
سادا بەرمەس ھېچنېمە
ھۆكۈم سۈرەر جەمجەتلىق.

جەمجەتلىق
بەلكىم تۇغار ئەتىدىكى
نۇرلۇق قۇياشنى.
شۇ قۇياشنىڭ ئىزىدىن
كۆكلەپ چىقىدۇ يېڭى بىر باھار.

جەمجەتلىق
ئېلىپ كېتىدۇ نۇرغۇن سىرلارنى
ئېلىپ كەتكەندەك
تارىخىمىزنى.

جەمجەتلىق
ئەللەيلىمەكتە
سۆيۈندۈرمەكتە
تاۋلىماقتا
كۆڭلى سۇنۇق شائىرنى.

2000 ـ يىلى 6 ـ سېنتەبىر، ئونسۇ

نۇر ۋە سايە

تارىخ بەتلىرىدىن كىرىپ كېلەر چۈشلەرگە
ئەركەكلىك قىسسىسى
ئازاب ۋە ھەسرەت ئىچىدە
ئۆتەر ھەر يىلى
شۇنقەدرى كېچىسى.

تاش ئورماندا تاش ئادەملەر
تاش مېۋىنى يەيدۇ قىزغىنىپ.
يىقىلماقتا غۇرۇر
ئاياللارنىڭ كۆكسىگە
ئەرلىك تومۇرىدا ناكەسلىك قېنى
يوقالماقتا ئارىدا قىزلىقنىڭ ھىدى.

ئىلتىماس قىلىشماقتا باھادىرلىقنى
بىر توپ ئەرۋاھلار
جەڭ ئاتلىرىنى ساپانغا قوشۇپ
«لاي ـ لاي» توۋلىغاچ.
مەدەنىيەتلىك يىگىتلەر
خوتۇنىغا بەك كۆيۈنىدۇ
«نىكاھ ئىنقىلابى» دەپ ۋارقىراپ قويۇپ
مىسران قىلىچلاردا چامغۇر ئاقلىغاچ.
دېرىزە ئەينىكىدىن سىرغىغان نۇرلار

دېكابىرنىڭ ھارارىتىدە قالسىمۇ قېتىپ
پۇل سانىشىدۇ پاھىشىلەر
ساختا ھەجىيىپ مېھمان چىللىغاچ.

ھەي ئادەمزات
«قۇم باسقان شەھەر»نىڭ پۇقرالىرىنى
جاھانكەزدى سۈپۈرگىدىن سورىغىن
بار ئۇنىڭدا بىر خۇرجۇن دۇنيا
تۆكۈپ بېرىدۇ ساڭا جىق چۆچەك
ئېيتىپ بەرگىن بالىلىرىڭغا
ئاپتاپ چىققاندا.

2004 ـ يىلى 9 ـ فېۋرال، ئونسۇ

بوۋامنىڭ سورىغانلىرى

تومۇزلاردا چاڭقىغان دىلغا
بىر يۇتۇم سۇ تاپقىنىڭ قېنى؟
جاندىن ئۆتسە قەھرىتان سوغۇق،
ئەلگە چاپان ياپقىنىڭ قېنى؟

بۆرە چۈشسە قوي توپلىرىغا،
ساداقتىن ئوق ئاتقىنىڭ قېنى؟
ئەجەل يەتسە ئاكىلىرىڭغا،
ھازا ـ قوشاق قاتقىنىڭ قېنى؟

چىرماق سېلىپ ئېگىز شاخلارغا،
مېۋىلەرنى قاققىنىڭ قېنى؟
يىغىسىنى يىغلاپ ئاۋامنىڭ،
چوغدەك يۈرەك ياققىنىڭ قېنى؟

قەبرىسىگە ئاناڭنىڭ كۈندە
بۇغداي ـ قوناق چاچقىنىڭ قېنى؟
جاۋاب بەرگىن بوۋاڭغا ئوغلۇم،
ئۆز ـ ئۆزۈڭنى تاپقىنىڭ قېنى؟

2009 ـ يىلى 10 ـ ئىيۇن، ئۈرۈمچى ئېقىندالا

بۇگۈن ھېچكىم ئىشىكىمنى چەكمىدى

ئۇنتۇغاندەك دۇنيا مېنى جىمجىتلا،
بۇگۈن ھېچكىم ئىشىكىمنى چەكمىدى.
نە سەۋەبتىن قالدىم بۇنداق يېگانە،
تەگسىز سوئال خىيالىمدىن كەتمىدى.

گۈل ئۈنەركەن گىرەلەشمە ھاياتتىن،
يالغۇزلۇققا كۆنمەس ئىنسان مىنۇتمۇ.
سۇ قەدىگە يېتىپ قالار بەزىدە،
قوقاسلىقتا لاۋۇلدىغان چوغ ـ ئوتمۇ.

ھەركىم تاپار ئۆزگىلەردىن ئۆزىنى،
رەڭ تۇزەيدۇ سۆيۈلۈشتىن، سۆيۈشتىن.
ئۆكۈنمەيدۇ لەززەت بىلىپ ئۆمۈرلۈك،
پەرۋانمۇ نۇر ئىشقىدا كۆيۈشتىن.

ئۇنتۇماقلار ئىشىكىمنى چېكىشنى،
ساقلاپ تۇراي بۇگۈن كېچە ئۇخلىماي.
خورازلارنىڭ چىللىشىنى سېغىندىم،
بوۋاملاردەك سۇبھى بىلەن تەڭ تۇراي.

باغلىرىمدا شوخ ئۇنلىسۇن بۇلبۇللار،
ھايات قاينىاپ تۇرسۇن ئەتراپ ـ يوللاردا.

بۇ دۇنياغا ئالتە كۈنلۈك مېھمانمىز،
شوخ ئۇزايلى نۇر ياغدۇرۇپ دىللاردا.

2008 ـ يىلى 10 ـ نويابىر، ئۈنسۈ

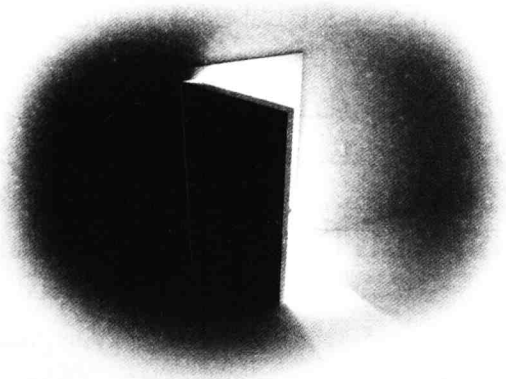

ئوغلۇمغا خىتاب

چۆچەكلەرنى ئاڭلاشقا خۇشتار ئىدىڭ قەۋەتلا،
چۆچەك ئېيتىپ ھارمايتتۇق كۈندە ئاناڭ ئىككىمىز.
بىر نۇقتىغا تىكىلىپ خورسىناتتىڭ گاھىدا،
تۆكۈلەتتى سوئاللار، ئۇچراشسا گەر كۆزىمىز.

چىقمىسىمۇ ساۋاتىڭ، ئېسىلاتتىڭ كىتابقا،
ھەۋىسىمنى قوزغىغان، زوقۇڭ بىلەن ۋاراقلاپ.
دېگەنىدىڭ: «كېلەرمۇ بىزنىڭ كوچا ـ رەستىگە
ھۆرلىقا ۋە ھەمراجان، بۇلبۇلگويا قاقاھلاپ؟»

جابدۇنۇپسەن جان ئوغلۇم چىقماق ئۇچۇن سەپەرگە،
قول كۆتۈردۇق دۇئاغا، راۋان بولسۇن يوللىرىڭ.
تەكلىماكان باغرىدا تاپقىن بوۋاڭ ئىزىنى،
ساخاۋەتنى چىللىسۇن ئاناڭ سۆيگەن قوللىرىڭ.

بۆرىلەرنىڭ ھۇۋلىشى تەبىئىتى ئەزەلدىن،
قىلچە ۋايىم يېمىگىن، چاپتۇرۇپ ئۆت ئېتىڭنى.
زېدە بولغان تالاي رەت، بوۋاڭ قەلبى ئۆرتىنىپ،
ئېلىپ يۈرمە يېنىڭدا ئەمدى ئۆلۈم خېتىڭنى.

نۇسرەت قۇچۇپ بىر كۈنى چىقىپ كەلسەڭ ئورماندىن،
خانتەڭرىمۇ شادلىنىپ، كۆككە مەغرۇر باقىدۇ.

تارام ـ تارام ئېقىنلار بوستانلاردىن قۇيۇلۇپ،
ئانا تارىم ئۆركەشلەپ، ئۆپۈق تامان ئاقىدۇ.

خۇش ئۈزىغىن سەپەرگە، قاناتلىرىڭ تالمىسۇن،
پۈۋلەپ تۇرار جان ئاناڭ بوۋاڭ ياققان چوغلارنى.
يۇلتۇز ئۆچكەن تۇنلەردە ئوقۇپ بېرەي ئوغلۇڭغا
ئىزلىرىڭدىن پۈتۈلگەن سەلتەنەتلىك قۇرلارنى.

2007 ـ يىلى 7 ـ مايى، ئونسۇ

ئېتىقاد

سەجدە قىلسام ھەر سەھەردە تېۋىنىپ،
ۋۇجۇدۇمغا تاتلىق سېزىم تارايدۇ.
يەتتە ياشقا ئەمدى تولغان شوخ ئوغلۇم
قىلىقىمغا ھەۋەسلىنىپ قارايدۇ.

چوقۇنمەن كۆڭلۈمدىكى شۇ يارغا،
ئىشقى ئۇچۇن بولۇپ مەڭگۇ پەرۋانە.
يىمىرىلمەس ساداقىتىم قىلچىمۇ،
جەندە كىيىپ ئاتالسامۇ دېۋانە.

سۆيۈش دېگەن ئۇدۇم ئىكەن بوۋامدىن،
قالار مەندىن مىراس يەنە ئوغلۇمغا.
يۈرىكىمدە لاۋۇلدىغان شۇ ئوتتىن
قۇت تۆكۈلەر ماڭغان ھەربىر يولۇمغا.

2011 ـ يىلى 21 ـ فېۋرال، ئونسۇ

C رايون

ئوخشاش قەۋەت، ئوخشاش ھەتتا ياتاقمۇ،
ھەر ئىككىسى بىر بىناغا جايلاشقان.
بىرى كۈنگەي، بىرى تەسكەي تەرەپتە،
يىراقلاردىن بىر - بىرىگە قاراشقان.

C رايوندا يېتىپتىمەن ئاڭلىسام،
B رايونغا تەۋە ئىكەن تۇرغىنىڭ.
چىللايدىكەن ئوتلۇق سۆيگۈ قەلبىڭگە،
كۆككە بېقىپ تەنھا خىيال سۈرگىنىڭ.

كۆرمىسەممۇ سېنى بىر رەت ئىلگىرى،
كۆرگۈم كېلىپ تۇرار ئەمما نەچچە رەت.
ئاڭلاپ قالسام شوخ كۈلكەڭنى ناگاندا،
ئازابلايدۇ غايىبانە نازاكەت.

ئىككى رايون ئارىسىدا پەقەتلا
بىر قاراۋۇل پوستتا تۇرار گىدىيىپ.
ئۆتۈپ باقاي دېدىم قىزىل سىزىقتىن،
قەدەملىرىم توختاپ قالدى ئەيمىنىپ.

بەلكىم سەنمۇ روجەكلەردىن قارايسەن،
C رايونغا يوشۇرۇنچە تەلمۈرۈپ.

سېغىنغانسەن نۇرلىرىنى قۇياشنىڭ،
تەنھالىقتا ئەلەم بىلەن خورسىنىپ.

بۇگۈن كېچە B رايونغا ئۆتىمەن،
ساقلاپ تۇرغىن دەملەپ ئىسسىق چېيىڭنى.
مەن شاھزادە، سەن ساماۋى كەپتەردەك،
سۇۋغا قىلغىن ماڭا ئاپپاق پېيىڭنى.

قوغلاپ كەلسە ھايال ئۆتمەي قاراۋۇل،
مەن كۆيدۇرەي پەيلىرىڭنى ئاۋايلاپ.
يۇلتۇزلارغا كېتەيلى بىز ئايلىنىپ،
ئايدالادا نۇر چاچايلى چاراقلاپ.

2008 ـ يىلى 10 ـ ئىيۇن، ئۇرۇمچى ئېقىندالا

قۇيرۇقلۇق يۇلتۇز لىرىكىسى

ئېيتىپ بەرگەن بالا چېغىمدا
مومام يۇلتۇز ئەپسانىسىنى،
كېلىدىكەن قۇيرۇقلۇق يۇلتۇز
يۇرتىمىزغا ئۇزۇن ـ ئۇزۇندا،
ئاشۇ ئۇزۇن قۇيرۇقى بىلەن
چىقار ئىكەن سۈپۈرۈپ
يوللىرىنى مەھەللىمىزنىڭ.

ئوغلۇم دەيدۇ پات ـ پاتلا:
«قاچان كېلىدۇ قۇيرۇقلۇق يۇلتۇز؟
ئوينىشاتتۇق بالىلار
قۇيرۇقىغا ئېسىلىپ.»
كۇز شامىلى ۋەجدىن
خازان تولغاچ يوللارغا
سوراپ قالار ئاشۇنداق
ئايالىمۇ دوق قىلىپ.

ئۆمىدلەرنى ھاپاشلاپ
ئولتۇرىمەن ئايدىڭدا
ئېيتىپ باققىن يۇلتۇزلار
بارمىكەنمەن يادىڭدا؟

مەندىن سالام يوللىغىن
ئۇزۇن قۇيرۇق يۇلتۇزغا.

خىلۋەتتىكى يېزامنىڭ
ئاسمىنىنىڭ چېكى يوق
ھەم قۇيرۇقلۇق يۇلتۇز يوق.

2002 ـ يىلى 27 ـ نويابىر، ئۈنسۇ

ھەر تاڭدا ئاشقلار تۇغار كېلەچەك

مۇھەببەت تەپتىدىن يورۇيدۇ دىللار،
بىر تامچە شەبنەمدە مىڭ قۇياش ئەكسى.
مەۋجۇدات كۈلىدۇ جۇپ ـ جۇپى بىلەن،
سۆيگۈگە ھامىلدار بۇ دۇنيا ئەسلى.

پەسىللەر ئالمىشىپ تۇرسىمۇ رەت ـ رەت،
ئاشقلىق مۇقامى چېلىنار پۈتۈن.
شەپەققە ئەگىشىپ قۇياش پاتسىمۇ،
ئاي ـ يۇلتۇز سىردىشىپ تۇرىدۇ ھەر تۇن.

لەيلىنىڭ بېغىدا سايرىسا زەينەپ،
كاككۇكنىڭ ئۈنلىشى مەجنۇنغا تېمسال.
بېلىقلار ئوردىسى سۇ بىلەن گۈزەل،
كاراپلار ئىچىدە تاپىدۇ ۋىسال.

ئىللىتقاچ كۆڭلىنى باھار ئاپتىپى،
روي بېرىپ گىياھلار ئاچار گۈل ـ چېچەك.
بۇ ئالەم سۆيگۈگە تولغانكەن شۇنداق،
ھەر تاڭدا ئاشقلار تۇغار كېلەچەك.

2011 ـ يىلى 23 ـ فېۋرال، ئونسۇ

نورۇز سالىمى

كەڭ جاھاننى نۇرغا بۆلەپ، كەلدى ئالەم نەۋرۇزى،
ئەلەم بىلەن ئۇزىدى قىش، مۇڭغا چۆكتى قار ـ مۇزى.

كۆلدە ئۇزسە تۇرنىلار جۇپ، باغدا بۇلبۇل سايرىشۇر،
زۆھرەسىگە گۇل تاللايدۇ چىمەنده تاھىر كۆزى.

نەۋ باھاردا سۇت ئۇيقۇدىن باش كۆتۇردى مەۋجۇدات،
تولدى نەۋرۇز تەپتىدىن مەڭ كۆركىگە يەر يۈزى.

قۇت چېچىلغان گۇلگۇن دەمده كۆرۇپ رۇخسار زۇلفىنى،
سۆيگۇ بىرلە نەزم قاتقان يۈسۇف، مەھمۇد، رابغۇزى.

سۇناي دەيمەن ئەزىز خەلقىم، ئىجادىمدىن گۇلدەستە،
ئەل ئىشقىدا كۆيەر بەگزاد، ئەمەس يالغان ھەر سۆزى.

2005 ـ يىلى 21 ـ مارت، ئونسۇ

ئوغلۇمغا

قەدىمىي چىغىناقلاردىن
تارىخىنىڭ قىيامىنى قۇيدۇم روھىمغا،
ئورخۇن ـ سېلىنگا ۋادىسىدا
ھۇنلارنىڭ جەسەت سۆڭىكىدىن
ئۇيۇپ قالدى بىر يۇرەك.
ئاتلىق قوشۇننىڭ قىيقاس ـ سۇرىنى
تەمبۇر ئاۋازىغا ئوخشىمىسىمۇ،
چامغۇر ئاقلاۋاتقان ئەر
ئەرلىكىنى سېغىناتتى بەك...

ئەتىكى تۇغۇمنىڭ ئۆلۈمىدە
تال چۈشىنى ئات قىلىپ چاپتى بىر بوۋاق،
مىنۋالغىنى ئارغىماق ئېتىمىش
قولىدا مىسران قىلىچى بارمىش
بۆشۈك ئەمدى ئۇنىڭغا تارمىش...

پاتمانلاپ كىرىۋالدى قۇياشتەك ئارمان
«ھۇنزاد» دەپ چاقىرغاندا موللام ئىسمىنى،
توققۇز ئۆيدىن يىغىلغان
توققۇز بالا قۇيغاندا قىرىق سۈيىنى
غەيۇرلۇق قاپلىۋالدى جىسمىنى.

كېچە سائەت ئىككىدە
ئۇخلىماقتا بوۋاق
بەلكىم چۈشىدە رەڭمۇرەڭ دۇنيا.
سائەتنىڭ رىتىملىق چىكىلدىشىدا
ئۆتمۈش بىلەن بۈگۈن ئۇلىنار بىر ـ بىر.
شام نۇرىدا
ئەلەم بىلەن تولغاق يەپ،
يازماقتىمەن شېئىر...

2006 ـ يىلى 28 ـ نويابىر، ئونسۇ

ئون ئۇچىنچى ئىيۇن خاتىرىسىگە

سىم ـ سىم يامغۇر قۇيۇلماقتا سەھەردە،
مۇڭ ئىچىدە ياتار چۆپلەر، ئارچىزار.
گازارمىدا ئولتۇرىمەن خىيالچان،
يار ئىشقىدا بولۇپ مەجنۇن، ئىنتىزار.

كۆيچى قۇشلار نەلەرگىدۇر يوقالغان،
ھۆكۈمراندۇر تەبىئەتكە جىمجىتلىق.
قېنى كۈلكە، مۇھەببەتلىك پىچىرلاش؟
ھېسلىرىمنى بېسىپ تۇرار غېرىبلىق.

ساداقەتنىڭ ئۇلۇغلۇقى، قىممىتى
بىلىنەركەن ئايرىلىشتا، ھىجراندا.
يوق بۇ يەردە ماڭا شادلىق قىلچىمۇ،
كۈنۈم ئۆتەر سېغىنىشتا، پىغاندا.

ئۇچۇپ بارسام بۇلۇتلارغا مىنگىشىپ،
چىقارمىكىن ئاي يۈزلۈكۈم ئالدىمغا.
يامغۇر بولۇپ چاچلىرىنى نەمدىسەم،
ياقارمىكىن يۈرىكىنى باغرىمغا.

سىم ـ سىم يامغۇر ياغار بەلكىم، ئەتىمۇ،
بارچە جانلىق چىقارمايدۇ ھېچ تىۋىش.

شېئىر يازدىم ئون ئۇچىدە ئىيۇننىڭ،
مىسرالاردا قالدى تاتلىق سېغىنىش.

2009 ـ يىلى 13 ـ ئىيۇن، ئۈرۈمچى ئېقىندالا

ئۆزۈمگە يېزىلغان خەت

ئاخشام سائەت ئىككى بولغاندا
مەن ئۆزۈمگە ئەمەس ناتونۇش،
چۈشلىرىمنىڭ شەھۋەتلىرىدىن
پاھىشىدەك بولغانمەن بىھوش.
يۆلىمىگىن ئەمدى قايتا رەت
يۈلتۈز بولۇپ چېچىلىپ كېتەي
تېرىۋالسۇن قۇشلار تۇشمۇتۇش.

ئايىغىمغا مۇخلار چىرماشقان
يوللىرىمدا قىسمەت ياتىدۇ.
مۇدھىش تۇننىڭ سوغۇق شامىلى
نەشتەر بولۇپ جانغا پاتىدۇ،
كاززاپ شامال ئاپتۇ ئوغرىلاپ
بويىقچىنىڭ بويىقلىرىنى
يۇرەكلەرگە رەڭلەر ئاقىدۇ.

دوقمۇشتىكى پەلسەپە
ئىستولىبىغا چاپلانغان جىنسىيەت ئېلانلىرى
مەسخىرىلىك كۈلىدۇ ماڭا
نېمە دەيمەن ئاڭا...
بىر ئۆمۈرلۈك، قەھرىلىك
ئاچچىقىم بار يەنە.

ئىچكۈم كېلىپ تۇرار ئەزەلدىن
شارابىنى ئۆمەر ھەييامنىڭ
ئىچىپ باقمىدىم تا بۇگۈنگىچە
بولۇپ كەتتىم ئەمما ئېغىر مەست.
ھايات شۇنداق خۇلقى يامان قىز
ئوڭلىمىگەك تەستۇر، بەكمۇ تەس.

تىنچ قويغىن بۇگۈن بىر كېچە...
پۇرىۋالاي تىنىقلىرىمنى،
ئۆز - ئۆزۈمنى سۆيەي قانغۇچە.
مۇڭسىرىغان مەندەك ئۇيغۇرنى
تونۇۋالسۇن غەمكىن شەھىرزات
ھېكايىنى ئېيتىپ بولغۇچە.

2008 - يىلى 23 - سېنتەبىر، ئونسۇ

فېۋرالدىكى مەن

تۆت كوچا ئېغىزى ياسانغان توزدەك،
قولىدا ئەتىرگۈل تۇرار ھۆپپىدە.
قۇشلارنىڭ ئۇنلىشى شۇ قەدەر گۈزەل،
يوللاردا مۇھەببەت يۇرەر لىققىدە.

تولۇن ئاي جىلمىيىپ قارايدۇ چەتتە،
بوشلۇقتا سوزۇلۇپ ياتار يورۇق ئىز.
كۆتكەندۇ روجەكتىن قاراپ نەچچە رەت
پادىچى يىگىتنى توقۇمىچى قىز؟

چوغ يېقىپ بىر يۇرەك قىلدى تىلاۋەت،
موھتاجلىق تۇرسىمۇ باغرىنى يالماپ.
تۇمارغا پۈكۈلدى تاتلىق لىرىكا،
سۆيگۈگە يول ئاچقان ۋىناسقا ئاتاپ.

2009 ـ يىلى 14 ـ فېۋرال، ئونسۇ

تەزكىرە

ئۆتتى يىللار مىڭلاپ، مىليونلاپ،
دەستە ـ دەستە پۇتۇلدى تارىخ.
تەكلىماكان، تەڭرىتاغلىرى
تالاي ـ تالاي قىسمەتكە شاھىت.

سۆزلەپ بېرەر قۇم بارخانلىرى
ئوغۇزخانىنىڭ يۇرۇشلىرىنى.
ئېيتىشىدۇ رىۋايەت قىلىپ،
ئىسكەندەرنىڭ ئۇرۇشلىرىنى.

دولقۇنلايدۇ تۇمەن دەريا سى،
تارام ـ تارام قۇيۇلغان ياشتىن،
سۇكۇناتقا تولغان خانىتەڭرى،
ئاچچىق كەچمىش ئۆتكەچكە باشتىن.

شۇنداق، بۇلار ھەممىسى تارىخ،
بالىلىقى ـــ ئويچان بۇگۇنىنىڭ.
ھەربىر گىياھ، ھەر زەررە تۇپراق،
يۇرتىمىزنىڭ پارىسى ئۇنىڭ.

كەچمىشلەرگە بايدۇر بۇگۇنمۇ،
سۆزلەپ بەرسە چۆللەر ئەگەردە.

خوددى مورگان ئېيتىپ ئۆتكەندەك:
«هاياتلىقنىڭ سىرى بۇ يەردە.»

2000 ـ يىلى 2 ـ ئىيۇل، ئونسۇ

سۆيسەك ئەگەر

گۈلۈم، مېنى سۆيگىنىڭ راستمۇ؟
كۆزلىرىمگە ئويچان باقسەن.
شۇ سۆيۈملۈك قاراشلىرىڭدىن
يۈرىكىمگە ئوتلار ياقسەن.

سۆيسەك ئەگەر مېھرىڭ بىلەن سۆي،
پاك سۆيگۈمىز كۆكلىسۇن شەكسىز.
قانات ياسا ئېتىقادىڭدىن،
ساداقەتنىڭ پايانى چەكسىز.

ۋاپادارلىق بولسۇن تىلتۇمار،
ئەقىدىمىز كۈلسۇن دىللاردا.
يەتتە ئاشىق ـ مەشۇق قاتارى
رىۋايەتلەر قالسۇن تىللاردا.

2009 ـ يىلى 21 ـ ئىيۇن، ئۈرۈمچى ئېقىندالا

ساۋاقداشلار خاتىرىسىگە

جەم بولغان تەقدىرنىڭ ھەممىتى بىلەن
پەزىلەت، مەرىپەت گۈلىستانىغا.
«خوش» دېدۇق يېتىلىپ قاناتلىرىمىز
دوستلۇقنى كۆكلەتكەن ئىرپان كانىغا.

چېچىلدۇق تارىمنىڭ ئېتەكلىرىگە،
ھاياتنىڭ كۈيىگە ھەممىمىز رەققاس.
بىر ئوت بار ۋە لېكىن يۈرىكىمىزدە،
ھەممىمىز گويا كى قۇياشقا تەققاس.

قەدىمىي چۆللەرنىڭ كولدۇرمىلىرى،
ھەر سەھەر چىللايدۇ يېڭى سەپەرگە.
نېمە ئۇ قايغۇرۇش ئەجەل ـ زەربىدىن؟
قەدەملەر كۆنۈكتۇر نۇسرەت ـ زەپەرگە.

ئېتىقاد پاكلايدۇ ۋۇجۇدىمىزنى،
خورچىمىز، مېھنەتتىن ئېيتايلى غەزەل.
قارا تۇن يىغلىسۇن پەريادى بىلەن،
ئەۋلادلار قەلبىدە ياندۇرۇپ مەشئەل.

2011 ـ يىلى 22 ـ فېۋرال، ئونسۇ

ياش ۋە كۈلكە

بوۋام ئېيتقان:
«بالدۇر چىققان قۇلاقتىن
كېيىن چىققان مۇڭگۈز يامان.»
ئەر سۆزىدە ھېكمەت بار
ئەل سۆزىدە ھېكمەت بار
تاغ كەينىدە تاغ بار ھامان!

مېنى كارۋانسىز دېمە
ئۇچراپ قالىدۇ
كارۋانلىرىم ھەر يەردە.
ياقا ئېتەك بولار
ئېتەكلەر ياقا
پاقا بۇركۈت بولۇر
بۇركۈتلەر پاقا
تونۇمىساڭ ئەگەردە.

مەيلى تاغ ئايلىنىپ كەلسۇن
مەيلى باغ ئايلىنىپ كەلسۇن
ھەممىسى ئوخشاش.
مەن يەنىلا چۆلدىكى يۇلغۇنەك
قومۇشلۇقتىكى بۇلاق سۈيىدەك

سىم ـ سىم يامغۇردەك
تۇرىمەن ياپياش.

كەيپلىككە بەك خۇمارىم بار
ئىچكۈم كېلىپ تۇرار ئاپقۇرلاپ،
تىلاۋەت قىلىپ ئۆتۈۋاتىمەن
مەست يۇرۇشنى ھەييامدەك.
لېكىن
يانچۇقۇمدا پۇلۇم يوق
ئوغرىلاپتۇ قۇيۇنلار
كەمەك ھەييارەك.

مېنى بىرەم يالغۇز قوي
پۇرىۋالسۇن جەسەتلەر
تونۇۋالسۇن
زومچەك ـ زومچەك قەبرىلەر.
ئەتە بۇ يەردە
بەلكىم
سۆڭىكىمنى نەي چېلىپ
ئويناملۇ تېخى
كەپسىز نەۋرىلەر؟

2011 ـ يىلى 22 ـ فېۋرال، ئونسۇ

ئايدىڭدىكى غېرىبلىق

قاچقانمىدۇ پەرىلەرنىڭ ئۇيقۇسى،
يۇلتۇز بولۇپ جىمىرلاپتۇ ھەممىسى.
زېمىن تۆكۈپ قالارمىكىن ئاچچىق ياش،
ئالۇۋنلاردەك يوقاپ كەتسە ئەتىسى.

ئاسمىنىمدا چاقناپ ئۆتكەن سەنمۇ ھەم،
نۇر ـ زىياغا چۆمگەن قىرغاق ـ ئاراللار.
دەريامدا ئەللەيلىنىپ سۆيگۈنىڭ،
قاناتلىنىپ پەرۋازلانغان خىياللار.

خازان چۈشۈپ مۇڭسىراپتۇ باغچىدا،
سېنى ساقلاپ ئۇخلاپ قالغان ئورنۇمغا.
سوۋغا قىلغان ئون تۆتىدە فېۋرالنىڭ
ئەتىرگۈلنىڭ ھىدى كېلەر بۇرنۇمغا.

ئۆتەرمەنمۇ قىسمەتلەرگە ياندىشىپ،
كەتتىمۇ يا پۈتۈن دۇنيا تارلىشىپ؟
جاۋاب بەرمەس شۇ تاپ ماڭا ھېچنېمە،
يۇلتۇزلارمۇ تۇرار بىر خىل قارىشىپ.

2006 ـ يىلى 9 ـ ئاپرېل، ئونسۇ

قەلب سوۋغىسى

سېنى دىلدىن سۆيىمەن دىلبەر،
تەشۋىشلىنىپ قىلمىغىن گۇمان.
ئاسمىنىڭدا قۇياشمەن، بىلسەڭ،
يوللىرىڭنى ياسىمىسۇن تۇمان.

ئۆرتىمىسۇن قەلبىڭنى يىغا،
ئازاب دېغى ئۆچسۇن قاراقتا.
ئوقۇڭ بولۇپ تېگەي پەللىگە،
ئەقىدەڭدىن كەرگەن ساداقتا.

مۇھەببەتنى چىللايدۇ دۇنيا،
سۆيگۇ بىلەن گۈزەل ئەزەلدىن.
يەتتە ئاشىق ـ مەشۇق قاتارى،
نەزم ـ ئەشئار يېزىلسۇن بىزدىن.

2006 ـ يىلى 17 ـ فېۋرال، ئونسۇ

پارىلدايدۇ كۆزلىرىمدە مىڭ قۇياش

نەۋ باھاردىن بەردى بىزگە بېشارەت،
قارلىغاچلار پېشايۋاندا ۋېچىرلاپ.
«نورۇز كەپتۇ» دېدى ئاستا سەھەردە،
بوۋايلارمۇ مومىينغا پىچىرلاپ.

ياڭرىماقتا شادلىق كۈيى، تەنتەنە،
قىيام بولدى تەبىئەتنىڭ كۆركى.
ھايات ئۇچۇن ئالقىش ئېيتتى مەۋجۇدات،
سۆيگۇ چىللاپ تۇرار ئوتلۇق يۈرىكى.

باھار دېگەن ئەنە شۇنداق لەزىزدۇر،
ئۆتىدىكەن قەھرىتانىنى يىغلىتىپ؛
دوقال قانچە سوزۇلسىمۇ ئۇزاققا،
قوغلايدىكەن ئاستا ـ ئاستا ئىللىتىپ.

ئاۋام كۆڭلى ئوخشاپ قالار باھارغا،
مەن مىسالى كۆكلەمدىكى چۆپ ـ ئوتياش.
ئېمىۋالدىم ئاپتىپىدىن باھارنىڭ،
پارىلدايدۇ كۆزلىرىمدە مىڭ قۇياش.

2011 ـ يىلى 18 ـ مارت، ئۇرۇمچى

ئاداۋەتنىڭ بىر يۈزى

يول بەرگىن ئاداشقانغا جىلغىلاردا،
پارلىسۇن تاتلىق ۋىسال تىلەكلەردە.
رەقىبكە چاي سۇنۇپ قوي چاقچىغاندا،
خۇشاللىق ئورناپ قالسۇن يۈرەكلەردە.

گۈل ئەمەس ئېچىلسىلا ئۇچرىغانىنىڭ،
ھەم يەنە تىكەن دېمە قولغا پاتسا.
كېچىنى كېپەنلەيدۇ ئالتۇن قۇياش،
چېچىلىپ ئوتقاش شەپەق، تاڭلار ئاتسا.

بۇ دۇنيا سۈيى ئەلۋەك گۈزەل بوستان
قۇشلىرى مۇھەببەتنى كۈيلەيدىغان.
بىز ئۇندا كۆككە ئۆسكەن يېشىل چىنار،
چىن سۆيگۈ، ئېتىقادتىن كۆكلەيدىغان.

ئاچچىقتىن ھۇرپەيگىنى يولۇاس ئەمەس،
يىگىتتۇر يۈرگەن ئەلنىڭ پىراقىدا.
دوستلۇقتىن چېچەك ئاچسۇن ئىقبالىمىز،
مىڭ تۇغۇم جىلۋە قىلار بىر ئەپۇدا.

2011 ـ يىلى 21 ـ فېۋرال، ئونسۇ

جاۋاب خەت

خېتىڭدە «مەن سېنى سۆيىمەن» دەپسەن،
پاساھەت ياغدۇ ھەربىر قۇرلاردىن.
راست سۆيسەڭ ئېتىقاد، ساداقەت ئىچرە،
سورىغۇم كېلىدۇ سوئاللار سەندىن.

شېرىنىڭ ۋەسلىگە يەتمەكلىڭ ئۈچۈن،
پەرھاتتەك قۇربانلىق بېرەمسەن بىۋاق؟
پەرۋىشسىز قالدۇرساڭ سۆيگۇ گۈلىنى،
نە چاچار ئەتراپقا قايتا خۇش پۇراق؟

جان بېرىپ سولاشقان نەمجان گىياھقا،
قاغجىراق چۆللەردە بولامسەن ئېقىن؟
تۇن قۇشى ھۇۋقۇشنى تىترىتىپ «دىر ـ دىر»،
زۇلمەتلىك كېچىدە چاقنىغان چېقىن؟

پاك سۆيگۇ جۇلالىق كېلىدۇ ھامان،
مېھىرگە تويۇنۇپ كەلگىن ئالدىمغا.
ۋۇجۇدۇڭ تويۇنسا ئەھدە ـ ۋاپاغا،
قوش قوللاپ تۇتىمەن يۇرەكنى ساڭا.

2009 ـ يىلى 20 ـ فېۋرال، ئونسۇ

سۆيگۈ مەكتۈپى

جىلۋە بىلەن يۈمران چىمەندە
كۆز قىسىدۇ ماڭا شوخ بۇلاق.
يوشۇرمىغىن سۆيگۈڭنى دىلدار،
سىرلىرىڭنى تۆكەر تۆتقۇلاق.

يوللىرىڭغا سېپىدۇ زەمزەم،
ۋەسلىڭ ئۈچۈن مەندىكى تىلەك.
مۆكۈۋالما بۇلۇت كەينىگە،
لەۋلىرىڭدىن سۇ ئىچسۇن يۈرەك.

غەلۋىرىدە تاسقايدۇ شۇنداق
سۆيۈشمۇ ھەم، سۆيۈلۈشمۇ ھەم.
قولۇڭنى بەر، كۈلەيلى خۇشال،
يەر شارىدا قالمىسۇن دەرد ـ غەم.

2007 ـ يىلى 5 ـ ماي، ئونسۇ

ئىدىيە

ساھىبجامال ھۆر ـ پەرى
كىرىپ كەلدى بىر ئۆيگە
ئۇخلاپ قېلىپ كېچىچە
بولۇپ كەتتى پاھىشە.

2002 ـ يىلى 16 ـ ئىيۇن، ئونسۇ

سۆيدۇرەرسەنمۇ

تولۇن ئايدەك سۇلكىتىڭ بىلەن
مەپتۇن قىلىپ يۈردۇرەرسەنمۇ؟
ئىشقىڭ ئۇچۇن بولدۇم پەرۋانە،
ئوتلىرىڭدا كۆيدۇرەرسەنمۇ؟

لەيلى بولساڭ، مەجنۇنۇم دېگىن،
ۋىسالىڭدىن كۇلدۇرەرسەنمۇ؟
گۇل سورىغان ئېتەكلىرىمنى
چېچەكلەرگە تولدۇرارسەنمۇ؟

ئوكيانىندا مېھىر ـ ۋاپانىڭ
بېلىقلاردەك ئۇزدۇرەرسەنمۇ؟
پايانىڭغا شۇڭغۇسام ئاستا،
دۇر ـ سەدەپلەر سۇزدۇرەرسەنمۇ؟

قەھرىتاندا مۇزلىسا تېنىم،
قىزىقىڭنى بىلدۇرەرسەنمۇ؟
پىچاق ئۇرسا رەقىب كۆكسۈمگە،
قولۇڭ بىلەن ئۆلتۇرەرسەنمۇ؟

ئاساۋ ئىدىم بوز دالالاردا،
رايىشلىققا كۆندۇرەرسەنمۇ؟

چۈقانلىرىم ئەمەس ئەپسانە،
جاۋاب بەرگىن، سۆيدۈرەرسەنمۇ؟

2011 ـ يىلى 22 ـ فېۋرال، ئونسۇ

ئىيۇندىكى سېغىنىش

جاندىن ئۆتۈپ يالغۇزلۇق، چىلبۆرىدەك ھۇۋلايدۇ،
جەنۇبتىكى مەسۇم يار، بەلكىم مېنى كۈتەرمۇ؟
نازىنىنلار رەتمۇرەت كۆڭۈللەرنى ئوۋلايدۇ،
بىراق سۆيگۇ مۇقەددەس، ھالال جۈپكە يېتەرمۇ؟

ئايدالادا يار بىلەن مۇھەببەتلىك بېقىشقان،
ھەر ياپراقتا سىيماسى كۆزلىرىمگە تاشلىنار.
كۆلدە ئۇزۇپ تۇرنىلار، شاختا بۇلبۇل ئۇنلىسە،
خىيالىمدا بىر تاتلىق ئەسلىمىلەر باشلىنار...

مامكاپ گۈلى ئېچىلغان باراقسانلىق يوللاردا،
كۈلكە ياڭراپ تۇرسىمۇ، دىلىم سۇنۇق ئۆتىدۇ.
ئالتۇن تەخت راسلاقلىق يارغا قەلبىم تۆرىدە،
چاپچىپ تۇرغان ھېسلىرىم ۋىسالىنى كۈتىدۇ.

تاغ شامىلى توختىغىن، تىنىقمىنى ئېلىپ كەت،
شېرىن سۆزلۈك دىلبىرىم ھىدلىۋالسۇن ھەۋەستە.
مەن بارىمەن ئىيۇلدا، ياشلىمىسۇن كۆزىنى،
سېغىنچىمدىن، مېھرىمدىن تىزىپ رەڭدار گۈلدەستە.

2009 ـ يىلى 12 ـ ئىيۇن، ئۈرۈمچى ئېقىندالا

ياشلىق

هاياتقا گۈل چېكەر ياشلىقىڭ پەسلى،
سۆيگۈدىن سۈ ئىچەر ئاشقىلار ۋەسلى.
ئاقىدۇ ئۆركەشلەپ تومۇرۇڭدا قان،
تەنلەرگە كەۋسەردۇر ياشلىق ئۇ ئەسلىي.

ياشلىقتا يېتىلەر ئېتىقاد ـ غۇرۇر،
داۋاندىن ئۇركۈمەي ئۆتەرسەن مەغرۇر.
كۈچ ئېلىپ ئۇنىڭدىن ياشايسەن بەردەم،
ئەجرىڭدىن بېرىدۇ ساڭا تەم ـ هۇزۇر.

مەڭگۈلۈك ئەمەستۇر ياشلىق، ئۇ قىسقا،
چىرايلىق باهارمۇ تۇتىشار قىشقا.
ئەجدادلار نۇرلىرى چاقنار يولۇڭدا،
چاپتۇرغىن ئېتىڭنى ئۇلۇغۋار ئىشقا.

2006 ـ يىلى 10 ـ ئاپرىل. ئونسۇ

پىنھاندىكى سۆيگۈ

تۇن قوينىدا چولپان بولۇپ پارلىدىڭ،
غەمكىن دىلىم نۇرغا تولدى سېنىڭدىن.
ئوتلاپ چىقتىم ساداقەتنىڭ مېھرىنى
سۆيگۈ تولغان ھارارەتلىك ھىدىڭدىن.

ئورمانلاردا ھۇۋلاپ كەلسە بۆرىلەر،
ھالاكەتكە ئىز سالمىدىم بىرەر رەت.
يارالمىشىڭ ماڭا بولغاچ تەسەللى،
قۇيۇلىدۇ ھەر قەدەمدە كۈچ ـ قۇدرەت.

زىبالىقىڭ خىجىل قىلار پەرىنى،
پەزىلەتتە ئەندىز جىمى ئالەمگە.
مۇھەببەتتىن كۆكلەر ئىكەن بۇ دۇنيا،
ھالال سۆيگۈ شادلىق تاجى ئادەمگە.

شېرىن بولساڭ يوللىرىمدا مەڭگۈلۈك،
پەرھاد كەبى سۆلىرىڭدا ئاقايمەن.
كۈلكەڭ ئۈچۈن تىغ كۆتۈردۈم ياۋلارغا،
پاك سۆيگۈمدىن ساڭا بېزەك تاقايمەن.

2005 ـ يىلى 5 ـ ئاۋغۇست، ئونسۇ

هايات ــ مەڭگۇ قەلبىمىزدە هاياتتۇر

(ساۋاقدىشىم، شائىرە هاياتنوپۇس مۇھەممەتنىڭ
ۋاپاتىغا بېغىشلايمەن)

تارالغاندا سېنىڭ ئۆلۈم خەۋىرىڭ،
يىغا تۇتتى سانسىزلىغان يۇرەكنى.
ئۇچ مۇچىلىڭ چىراي ئاچقان ئەمدىلا،
ئېلىپ كەتتىڭ گۈزەل ئوتلۇق تىلەكنى.

هايات تېخى هايات دەپلا يۇرۇپتۇق،
كەلگەنكەن شۇم ئەجەلنىڭ جۇت ــ قىشى.
تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبى هەم شىمالدا،
ئاقتى ئۇزاق «كۇچۇكلەرنىڭ كۆز يېشى»*.

بەرگەنىدىڭ «خانىملارغا مەسلىھەت»*،
«ئانىلىقنىڭ سەپىرى»*دە رەتمۇرەت.
ئۇچرىسىمۇ تالاي «رەڭدار كۆلەڭگە»*،
بولمىغانتى سىنچى كۆزۈڭ رام ــ غەلەت.

ماكان ئىدى ساڭا «ئىپپەت ئارىلى»*،
ئېتىقادتىن قىلىپ كەلدىڭ شىكار ــ جەڭ.
چۇقان سالدىڭ خانىم ــ قىزلار سەمىگە،
«چىن ئايالدەك ياشاش ئەڭ زور غەلىبەڭ»*.

ئۇنۇڭ قالدى مۇنبەرلەردە جاراڭلاپ،
سۆزۈڭ قالدى قانچە ئاپپاق بەتلەردە.
دىلكەشلىرىڭ ئىزتىراپتا مۇڭلىنىپ،
ھازا تۇتتى چوڭقۇر ئەلەم ـ دەردلەردە.

ئۆلۈم ۋەزنى ئوخشىماسكەن ئەزەلدىن،
بار كائىنات ياش تۆكەركەن بەزىدە.
ئەزىز ئىدىڭ ئالىمدە سۆيگۈنىڭ،
بىر نادامەت تاشلاپ قويدۇڭ ھەممىگە.

پىكىرلىرىڭ چاقناپ تۇرار ئۇنچىدەك،
تۇمانلاردا ئاداشقانغا مايا كسەن.
ئىجادىڭدىن تىكلەپ چىقتىڭ زەر مۇنار،
سەن ئۆلمىدىڭ، قەلبىمىزدە ھاياتسەن.

ياتقان يېرىڭ جەننەت بولسۇن، ئەلۋىدا،
قۇشلار ئۇنلەپ تۇرغاي روھىڭ قېشىدا.
ئەۋلادلىرىڭ تىنىقلىرى ئۇزۇلمەس،
گۈل ئۇنىدۇ سېنىڭ قەبرەڭ بېشىدا.

2011 ـ يىلى 11 ـ سېنتەبىر، ئۇرۇمچى

* شائىرەنىڭ شۇ ناملىق ئەسەر ۋە توپلاملىرىنى كۆرسىتىدۇ.

ئوتتۇز سەككىز يېشىمدا

رەڭدار خىيال، تۇيغۇلار چۇقان سالار بېشىمدا،
نازىنىنلار رەتمۇرەت توۋلاپ تۇرار قېشىمدا،
تېتىمايدۇ تىلىمغا، توپا بارمۇ ئېشىمدا،
ئىچىم ئاچچىق بەزىدە، ھېيت ئويىنىدىم تېشىمدا،
ئويغا چۆكتۈم ساۋاقتىن ئوتتۇز سەككىز يېشىمدا.

دوست ئەمەسكەن ھەممىسى، قول بەرگەننىڭ ئەسلىدە،
سەممىيلىك، سۈزۈكلۈك قالغانەكلا يەسلىدە،
سىنىلاركەن ئەزىمەت ھەق ـ ئادالەت پەسلىدە،
باھادىرلىق نە بولسۇن نانكورلارنىڭ نەسلىدە،
كۆزۈم ئاچتىم ماماتتىن، ئوتتۇز سەككىز يېشىمدا.

ئۇلپەتچىلىك ۋاقىتسىز يادەك ئەگدى بېلىمنى،
ھەمراھ قىلدىم ئۆزۈمگە نەشە، غاڭزا، چىلىمنى،
ئىچىملىك ھەم چېكىملىك كېكەچ قىلدى تىلىمنى،
قىيامەتنىڭ سورىقى كېلىپ بوغدى گېلىمنى،
جۇدالاشتىم قاۋاقتىن ئوتتۇز سەككىز يېشىمدا.

ياشاپتىمەن سایاقتەك ئەسەرمۇ يوق غايەمدىن،
بەرمەپتىمەن بىراۋغا مېۋىلىرىم، سايەمدىن،
خادا تاشلار كۆپ بوپتۇ ئەلگە بولغان پايەمدىن،

سەزمەيتىمەن قىلچىمۇ كۈلكە، شادلىق ئايەمدىن،
قىزىرىمەن ئۇياتتىن، ئوتتۇز سەككىز يېشىمدا.

ئۈگۈت بولغاي دىلىمغا ئېتىقادىم، ئىمانىم،
يولىمىسۇن قايتىلاپ تەشۋىشلىرىم، گۇمانىم.
پەزىلەتنىڭ كۆكىدە تارىماقتا تۇمانىم،
يىللار بىلەن كۈرىشىپ چېچەك ئاچسۇن ئارمانىم،
ئۆركەش ياساي ھاياتتىن، ئوتتۇز سەككىز يېشىمدا.

2012 ـ يىلى 29 ـ دېكابىر، ئونسۇ

تەنھا سۆيگۈ

تونۇشقانتۇق ماي ئېيىنىڭ بىرىدە،
مەسۇم كۈلكەڭ شوخ پارلىغان زىنىختا.
ئوتلۇق ھىدىڭ تۇرار ئىدى گۈپۈلدەپ،
نىگاھىڭدىن تامچىلىغان سوراقتا.

سەزمەستىنلا چىگىلىپتۇ رىشتىلەر،
گازارمىدا ئۆتكەن ئاشۇ كۈنلەردە.
تىلسىملىنىپ قالدى رەڭدار چۈشلىرىم،
تاغ باغرىدا يۈلتۇز ئۆچكەن تۇنلەردە.

ھەر سۆزۈڭدىن ئەتىر كەبى تۆكۈلەر
ئىپپەت ـ ھايا، ساپ ئېتىقاد، مۇھەببەت.
قۇرۇپ چىقتىڭ چاڭقاق قەلبىم تۆرىدە
پەزىلىڭ بىلەن يىمىرىلمەس سەلتەنەت.

كېتىپ قالساڭ سەييياھلاردەك دېرەكسىز،
يۈرەرمەنمۇ شامالدىن سوراقلاپ؟
ئاق بوز ئاتنى مىنىپ بارسام يېنىڭغا،
قويارسەنمۇ مېھرىڭ بىلەن باغاشلاپ؟

خەيرلەشتىم قىيالماستىن سەھەردە،
ئۈمىدلەرگە بۆلەنگەن ھېس ـ ھەۋەستە.
مۇھەببەتلىك پىچىرلاشقان دەملەردىن
ئەسلىمىلەر ئۈيۈپ قالدى يۈرەكتە.

2013 ـ يىلى 26 ـ ئىيۇن، ئۈرۈمچى

دادام كەتتى

كۆرەشلەردە نەيزە ـ قالقان، دادام كەتتى،
زىمىستاندا لاۋا ـ گۈلخان، دادام كەتتى.
بارلىقىنى تالىق قىلىپ پەرزەنتىگە،
ئۆزى ئاستا بولۇپ پايخان، دادام كەتتى.

ئەجدادلارنىڭ ھېكمىتىدىن ئۇگۈت سۆزلەپ،
بىزنى توغرا يولغا سالغان دادام كەتتى.
سەككىز قىزنىڭ تىرىكچىلىك غېمى ئۈچۈن،
قورۇق بېسىپ، بېلى تالغان دادام كەتتى.

نەۋرىلەرنى ھەر سەھەردە يەسلىلەرگە
ھاپاش قىلىپ يۇدۇپ ماڭغان دادام كەتتى.
ئازار يېگەن بولسىمۇ گاھ بىزدىن كۆڭلى،
كۆرپە سېلىپ كۈتۈپ ئالغان دادام كەتتى.

ئۆزى يېمەي، ئىچمەي يۇرۇپ بىز ئۈچۈنلا،
ئالتۇن تەخت راسلاپ قويغان دادام كەتتى.
ئايەملەردە ئۇرۇق ـ تۇغقان جەم بولۇشساق،
مېھمىر بىلەن پاقلان سويغان دادام كەتتى.

ئەجەل يېتىپ باش باھاردا توساتتىنلا،
يۈرەكلەردە قالدى پىغان، دادام كەتتى.

ئانىمىزنى قۇچاقلايلى، ھەممىمىز چىڭ،
ئازابلارغا سېلىپ تۇغان، دادام كەتتى.

2013 ـ يىلى 29 ـ ئىيۇن، ئۈرۈمچى

ھاياتلىق ناخشىسى

ئالتۇن قۇياش سۆيۈپ ئۆتكەچ ھەر كۈنى،
رەڭگە تولغان بۇ زېمىننىڭ چۈشلىرى.
نېمە قىلسۇن چىمەنلەرنىڭ جەزبىسى،
بولمىسا گەر ئۈنلەپ تۇرغان قۇشلىرى؟

بوران ھۇۋلاپ، يۇلتۇز ئۆچكەن تۈنلەردە،
ئەزگۈ ئۇمىد ۋۇجۇدلارنى پەرلەيدۇ.
بارخانلارغا نەۋ باھارنى ئەسلىتىپ،
بىر يېشىل نۇر ئۇيۇق تامان ئۆرلەيدۇ.

توغراقلارنىڭ كەچمىشلىرى بەك قىزىق،
گۈۋاھ بولار يېڭىلىشكە ـ يېڭىشكە.
مىسكىنلىكنى خىياللاردىن قوغلايدۇ،
چىللاپ تۇرار بىزنى تاتلىق كۈلۈشكە.

ياش تۆكۈشلا ئەمەس ھايات ئەزەلدىن،
قايغۇ ـ شادلىق ھەمراھ بولۇپ ماڭىدۇ.
ئەل بېشىغا دەسسەپ كۆكتە ئۇچقانلار،
ھامان بىر كۈن چۆلدە ياياق قالىدۇ.

قەلبلەرگە قۇيۇلماقتا نۇر ـ زىيا،
ئۇدۇملاردىن شىرنە يىغىپ تاڭلاردا.

كۆكلەپ چىقار بەلكىم قىزىل يۇلغۇنلار،
بوۋام ئاتلىق يۇرگەن ئېدىر ـ سايلاردا.

قانات بولسا دائىم ئىشەنچ، ئېتىقاد،
ۋۇجۇدلاردا قالار يەنە نە ئارمان؟
ئىزىمىزدىن جەڭنامىلەر پۈتۈلۈپ،
پەخىرلىنىپ كۈلەر ئەۋلاد شادىمان.

2013 ـ يىلى 15 ـ ئىيۇن، ئۈرۈمچى

ئەسلىدە ھايات دېگەن بىر گۈل ئىكەن

كېچىنەك سەيلە قىلغان چىمەنلىكتە
پۈرىدىم ھەۋەس بىلەن گۈل ھىدىنى.
قولۇمغا سانجىلىپتۇ ئۆتكۈر تىكەن،
سۈندۈرسام بىتاقەتتە گۈل شېخىنى.

ئەسلىدە ھايات دېگەن بىر گۈل ئىكەن،
ئۈزۈشنى بىلمىگەنگە يار ئىكەن ئازاب.
باغرىنى تولدۇرارکەن خۇش پۇراققا،
گۈل سىرىن چۈشەنگەنلەر خۇشال يايراپ.

2013 ـ يىلى 28 ـ ئىيۇن، ئۈرۈمچى

ھايات دېگەن بىر دېڭىز ئىكەن

ئۆركەشلەپ داۋالغۇغان دېڭىز ئىكەن
بىز سۈيگەن، بىزنى سۈيگەن ھايات دېگەن.
بۆرىدەك ھۇۋلىسىمۇ ئۇپقۇنلىرى،
مەڭزىدە تاتلىققىنا قۇياش كۈلگەن.

ساھىلدا ئولتۇراركەن ئۇمىد بىلەن
ئادەملەر سانجاق ـ سانجاق قارماق تاشلاپ.
بەزىلەر چۇقان سالسا ئولجىسىدىن،
بەزىلەر قايتىشاركەن كۆزىن ياشلاپ.

بېلىقلار ئوردىسىدا توقۇلاركەن
يارالمىش قىسىسىدىن گۈزەل ناخشا.
تاقاركەن ساداقەتتىن ئالتۇن بېزەك،
كىمكى گۈل ھاياتقا يۈرەك ياقسا.

ئىچكىرىلەپ كىرىپ كەتتىم ئۇپۇق قوغلاپ،
كۆزۈمدىن غەلەتلەندى يېشىل قىرغاق.
خۇش چىراي تۇرسىمۇ گەر سۈزۈك ئاسمان،
دىماققا پۇراپ تۇرار ئۆلۈم ھەر ۋاق.

دوقالدا لەيلىمەكتە كىچىك كېمەم،
ھاياتنىڭ سىنىقىدۇر بولار بەلكىم.
ھەر سەھەر خىتابلىرىم جاراڭلايدۇ:
«تەقدىرنىڭ تۆمۈرچىسى ئۆزى ھەركىم.»

2013 ـ يىلى 13 ـ سېنتەبىر، ئونسۇ

سۈرتۈۋەتكەن دەردلىك يېشىڭنى

سېنى قايتا ئۇچراتتىم يەنە،
ياتقىڭنىڭ روجەكلىرىدىن.
ياش ئاققۇزغان پېتى تۇرۇپسەن،
كۆزلىرىڭنىڭ جىيەكلىرىدىن.

گۈل چىرايىڭ شۇ قەدەر سۇنۇق،
غەمكىن كۆككە بېقىپسەن ئۇنسىز.
ئۇستىلىڭدە تاشلاندۇق بىر شام،
سۇس لىپىلداپ تۇراتتى نۇرسىز.

ھەسرەتلەنمە، داغلىمىسۇن غەم،
سۈرتۈۋەتكەن دەردلىك يېشىڭنى.
«باھارنىڭمۇ قار ـ جۇدۇنى بار،»
ئىزتىراپتىن كۆتۈر بېشىڭنى.

مۇدھىش دېمە، يېقىشلىقتۇر ھەم،
يۇلتۇزلىرى يانغان ياز تۈنى.
ھەمراھ بولسۇن ساڭا بۇ ئاخشام،
تال باراڭدا كاككۇكنىڭ ئۈنى.

2013 ـ يىلى 15 ـ سېنتەبىر، ئونسۇ

يامغۇر بولۇپ تامچىلىسام گەر

يامغۇر بولۇپ تامچىلىسام گەر،
چاڭقىغانغا زەمزەم تەڭلىسەم.
قاغجىرىغان چۆلنى ياشنىتىپ،
گۈلگە تولغان بوستان ئەيلىسەم.

رەنجىشىگە بولۇپ ھەمداۋا،
مىسكىنلەرنىڭ كۆڭلىنى ئۇتسام.
ئەل بېشىغا قامچا ئۇرغانىنى،
كەلكۇن بولۇپ پۈتۈنلا يۇتسام.

ئاشقىنى كۈتكەن جاناننىڭ،
چاچلىرىنى سىلاپ تارىسام.
ھەسەن ـ ھۈسەن ئاراچلىرىدىن
ھەۋەسلىنىپ ئاستا قارىسام.

گىياھلارنىڭ يىلتىزلىرىغا،
تومۇزلاردا سىمىلداپ ئاقسام.
ئارمىنىم يوق بۆلەك قىلچىمۇ،
ئانا زېمىن باغرىغا قانسام.

2013 ـ يىلى 6 ـ ئۆكتەبىر، ئونسۇ

ئۇۋۇنىڭ يىغانى

خىلۋەتتىكى قويۇق ئورماندا،
غېرىب ئۇۋا تۇرار مۇڭسىراپ.
كۆزلىرىدە ئېغىر خورسىنىش،
شەپەق سۆيگەن ئۇپۇققا قاراپ.

ئاستا ـ ئاستا ئۇچۇرما بولۇپ،
نەلەرگىدۇر كەتكەن قۇشلىرى.
تۆكۈلىدۇ سىم ـ سىم يامغۇردەك،
سېغىنىشتا ھىجران ياشلىرى.

ئىللىتاتتى باغرىنى ھەر چاغ،
ۋىچىرلاشلار ئاجايىپ تاتلىق.
بىلىنەركەن باشقا كەلگەندە،
جۇدالاشماق نەقەدەر قاتتىق؟

ئاشۇ قۇشلار يۇرگەندۇ نەدە؟
قايسى باغدا ۋە ياكى تاغدا؟
خىيالىدا ئەگىدۇ تەشۋىش،
قويارمۇ دەپ مەڭگۈلۈك داغدا.

خازان تاشلاپ يېشىندى ئورمان،
ھۇۋلاپ تۇرغان قىشقا ئەگىشىپ.
غېرىب ئۇۋا ئاۋۋالقىدەكلا،
ئۇھسىنماقتا كۆككە چىرمىشىپ.

2013 ـ يىلى 4 ـ ئۆكتەبىر، ئونسۇ

مەن، سەن

مەن ــ مەنزىلگە ئېتىلغان بىر ئوق،
سەن ــ مىسالى كۈموش رەڭ ساداق.
مەن ــ ساھىلدا ئۇچۇۋاتقان قۇش،
سەن ــ ئازادە ياسالغان قوندۇق.

مەن ــ قاينامدا ئۇزگەن شوخ بېلىق،
سەن ــ دولقۇنلاپ تۇرغان كۆك دېڭىز.
مەن ــ سەھەردە باشاق تەرگۈچى،
سەن ــ بىپايان كەتكەن كەڭ ئېڭىز.

مەن ــ تۇنلەردە سايرىغان بۇلبۇل،
سەن ــ ھۇپپىدە ئېچىلغان بىر گۈل.
مەن ــ دالادا يېگانە چوپان،
سەن ــ يېڭىدىن قوشۇلغان بىر تۆل.

مەن ــ ئەركىلەپ ئۇچقان كېپىنەك،
سەن ــ گۈلزاردا يۈمران تۆتقۇلاق.
مەن ــ سەپەردە تېنىگەن سەييارە،
سەن ــ چۆلدىكى ئوقچۇغان بۇلاق.

مەن ــ يېقىملىق، جۇشقۇن مۇزىكا،
سەن ــ تارلىرى تەڭشەلگەن بىر ساز.

مەن ــ يېشىللىق كۆزنى چاقناتقان،
سەن ــ دىللارنى سۆيۈندۈرگەن ياز.

مەن ــ ئىشقىڭدا ئۆرتەنگەن تاھىر،
سەن ــ خىيالدا ئولتۇرغان زۆھرە.
بارلىقىمنى ئاتىدىم ساڭا،
پاك سۆيگۈمدىن تۇتىمەن قەتىرە.

2013 ـ يىلى 5 ـ ئۆكتەبىر، ئونسۇ

ئىشىكىم ئالدىدا تۇرار ئەتىرگۈل

ئىشىكىم ئالدىدا تۇرار ئەتىرگۈل،
بەرگىدە چاقنايدۇ قۇياش جىلۋىسى.
كىملەردۇر تاماشا قىلىدۇ رەت ـ رەت،
ئاڭلىنىپ تۇرىدۇ خۇشخۇي كۆلكىسى.

روجەكتىن خىيالچان باقىمەن كۆككە،
ھەر تۇندە بۇلبۇللار ئۇنلىسە خەندان.
يالغۇزلۇق ھۇۋلىغان غېرىب كۆلبەمدە،
مۇزلىغان قەلبىمنى ئۆرتەيدۇ پىغان.

كۆنسەمۇ تەقدىرنىڭ چاقچاقلىرىغا،
كۆنمىدىم يېگانە ياشاشقا بۇنداق.
ئالەمدە مەۋجۇدات ئۆز جۇپتى بىلەن،
بىلمىدىم، ھاياتنىڭ سىرلىرى قانداق؟

ئىشىكىم ئالدىدا تۇرار ئەتىرگۈل،
پۇرىقى گۇپۇلدەپ كېلەر ھېلىمۇ.
شۇ گۈلگە ئەڭ يېقىن تۇرىمەن كۇندە،
ئۇنتۇپلا كەتمىگىن دۇنيا، مېنىمۇ.

2013 ـ يىلى 2 ـ ئۆكتەبىر، ئونسۇ

دېرىزەڭنى چېكىپ باققۇم بار

دېرىزەڭنى چېكىپ باققۇم بار،
ساڭا سۆيگۈ چېچىپ باققۇم بار.
سىرلىق قەلبىڭ قۇلۇپلىرىنى،
مېھرىم بىلەن ئېچىپ باققۇم بار.

دېرىزەڭنى چېكىپ باققۇم بار،
گەر ئاچمىساڭ چىقىپ باققۇم بار.
قوغلاپ چىقسا كەينىمدىن ئاناڭ،
تۇتۇق بەرمەي قېچىپ باققۇم بار.

دېرىزەڭنى چېكىپ باققۇم بار،
چىرايىڭغا بېقىپ باققۇم بار.
ئوتلىرىڭدا قوقاستەك كۆيۈپ،
سۇلىرىڭدا ئېقىپ باققۇم بار.

دېرىزەڭنى چېكىپ باققۇم بار،
ئۆگزەڭگە تاش ئېتىپ باققۇم بار.
ئوغرىلىقچە كىرىپ ھۇجرالىڭغا،
چايلىرىڭنى تېتىپ باققۇم بار.

دېرىزەڭنى چېكىپ باققۇم بار،
ساڭا يۈرەك يېقىپ باققۇم بار.

سېنىڭ بىلەن ياشاپ بىر ئۆمۈر،
بۇ ئالەمدىن كېتىپ باققۇم بار.

2013 ـ يىلى 17 ـ سېنتەبىر، ئونسۇ تۇمشۇق

مۇڭلانما يۈرىكىم

مۇڭلانما يۈرىكىم، مۇڭلانما،
قارا قىش تۈتىشار كۆكلەمگە.
بولمىسا تولۇن ئاي، يۇلتۇز بار،
ۋاقىتسىز پاتمىغىن ئەلەمگە.

ھودۇقما قورقۇشتىن تەمتىرەپ،
ھۇۋقۇشلار ھۇۋلىسا كېچىدە.
قارلارغا چۈمكەلگەن چوققىدا،
لەيلىگۈل ئېچىلار ھۇپپىدە.

گەر ئاچچىق بولسىمۇ دەرد ـ ئازاب،
كۈلكىگە ياندىشىپ ماڭىدۇ.
قوينى كەڭ ئەزەلدىن ھاياتنىڭ،
سۆيگەنگە باغرىنى تاڭىدۇ.

مۇڭلانما يۈرىكىم، مۇڭلانما،
جىسمىڭنى قاپلىسۇن غەيۇرلۇق.
گۈپۈلدەپ سوقۇپ ئۆت بىر ئۆمۈر،
ئەۋلادقا تارالسۇن ئۇلۇغلۇق.

2013 ـ يىلى 5 ـ ئۆكتەبىر، ئونسۇ

كەل ئامرىقىم، بېرى كەل تېزرەك

بىز تونۇشقان شۇ ۋاقىتلاردا،
خۇشال بولغان قونغاندەك ھۇما.
چۆمۈلگەنتىم شېرىن ھېسلارغا،
غايىب بولدۇڭ، يۈلتۈزدەك ئەمما.

ھىجران دېگەن بولار شۇنچىلىك،
ئاخىرلىشار دوقالمۇ ھامان.
شامالداردىن سورىدىم ھەر تاڭ،
سېغىنىشتا قاراپ سەن تامان.

كەل ئامرىقىم، بېرى كەل تېزرەك،
يېرىلمىسۇن چاڭقاق قەلبىلەر.
سۆيگۈمىزنىڭ شاھىتى بولسۇن،
ۋىسال قۇچقان شۇ گۈزەل دەملەر.

مۇھەببەتنىڭ روجەكلىرىگە،
مېھرىمىزدىن ئاسايلى بېزەك.
ساداقەتتىن يازايلى داستان،
باشقىلارمۇ ياشىسۇن بىزدەك.

2013 ـ يىلى 2 ـ ئۆكتەبىر، ئونسۇ

ئىشىكىڭدىن سىرتقا چىقىپ باق

ئولتۇرىسەن ھەر كۈنى شۇنداق،
دېرىزەڭنىڭ تۈۋىدە تەنھا.
كۈلۈمسىرەپ تۇرساڭمۇ گەرچە،
ئازابلىرىڭ بالقىيدۇ، ئەمما.

ئاپپاق سۈتتەك يۈمران قەلبىڭگە،
كىمدۇر بىرى ئازار بەردىمۇ؟
پاك سۆيگۈڭنى خازان ئەيلىگەن،
قەدىرسىزدىن كۆڭلۈڭ بەزدىمۇ؟

ھايات دېگەن ئەمەس ياش تۆكۈش،
ھەر تاڭلىرى نۇرغا چۆمۈلگەن.
زومچەك ـ زومچەك قەبرىلەر ئارا،
مۇھەببەتلىك كەچمىش كۆمۈلگەن.

ئىشىكىڭدىن سىرتقا چىقىپ باق،
پۈراپ ئالغىن گۈللەر ھىدىنى.
قاتار كەتكەن قويۇق ئورماندىن،
ئاڭلاپ ئۆتكىن قۇشلار ئۈنىنى.

يوللىرىڭدا ئۆكسۈمە قايتا،
قۇياش كۈلۈپ باقىدۇ ساڭا.

ئىزتىراپلار تۇتاش كۈلكىگە،
تىكىنى بار گۈلنىڭمۇ، شۇڭا.

تاپالايسەن گۈزەل ئەتەڭنى،
قوينى تاغدەك كەڭرى ئالەم بۇ.
جۈپتى بىلەن كۈلۈپ ياشىسا،
ئىنسان ئۇچۇن بەخت دېگەن شۇ.

2013 ـ يىلى 5 ـ ئۆكتەبىر، ئونسۇ

قۇياش قەسىدىسى

سەن ئالەمنىڭ بېزىكى، كۆزى،
نۇرلىرىڭدىن يورۇيدۇ جاھان.
كۆيدۇرسەن قۇترىغانلارنى،
غەزىپىڭدىن قاچىدۇ تۇمان.

سېنىڭ بىلەن جۇلا قىلىشار،
ئېتىزلاردا ئالتۇن باشاقلار.
ھىممىتىڭدىن كۆڭۈل سۆيۈنۈپ،
توقۇلىدۇ ناخشا ـ قوشاقلار.

ھاردۇق يەتمەس ساڭا قىلچىمۇ،
مۇئەللەقتە تۇرساڭ ئېسىلىپ.
مۇلايىملىق بىلەن ئەزەلدىن،
كەلدىڭ شۇنداق يالتىراپ، يېنىپ.

ئۇلىشىدۇ كۆكلەم ـ باھارغا
سېنىڭ بىلەن قەھرىتان، ئاياز.
ماغدۇر تېپىپ قۇشلار قانىتى،
كەڭ ساماڭا قىلىشار پەرۋاز.

مەنزىللەردە تۇتۇشۇپ قوللار،
يۇگۇرەيلى قۇياش كەينىڭدىن.

قالسۇن بىزدىن گۈزەل ھېكايە،
چىلان رەڭلىك زېمىن تىلىدىن.

2013 ـ يىلى 5 ـ ئۆكتەبىر، ئونسۇ

مۇھەببەتتىن كېچەلمىدىم ھېچ

كۆرەڭ ياشاپ ئۆتتۈم ئەزەلدىن،
ئەمەللەرگە قىسمىدىم بويۇن.
ھەقىقەتتىن تانمىدىم زىنھار،
يوللىرىمدا چىقسىمۇ قۇيۇن.

رايىشلارغا ھەمراھ قەدىمىم،
قۇترىغانغا بولۇپ كەلدىم پېچ.
يۈرىكىمدە يالقۇنلۇق ئوت بار،
مۇھەببەتتىن كېچەلمىدىم ھېچ.

مۇھەببەت دەپ ياشىدىم شۇنداق،
ئۇرۇق ـ تۇغقان، دوست ـ يارەنلەرگە.
ئىزلىرىمدىن ئېچىلىپ چېچەك،
تولۇپ باردى گۈزەل دەملەرگە.

ماڭماقتىمەن مەنزىلىم تامان،
غۇرۇرۇمدىن قۇرۇپ سەلتەنەت.
بولسىمۇ گەر توپان بالاسى،
مەن يەنىلا دەيمەن: «مۇھەببەت!»

2013 ـ يىلى 4 ـ ئۆكتەبىر، ئونسۇ

مەن سۆيەي سېنى شۇندا جېنىم بىلەن

ئىپپېتىك ھالاللىقتا تىنىپ تۇرسا،
پەزلىكدىن شام - چىراغلار يېنىپ تۇرسا،
بارلىقىك ئېتىقادقا قېنىپ تۇرسا،
مەن سۆيەي سېنى شۇندا جېنىم بىلەن.

نۇزۇكتەك مۇدھىشلاردىن قاچالىساك،
ياۋغا ئوت، قانلىق كۆرەش ئاچالىساك،
ئاۋامغا خۇش پۇراقلار چاچالىساك،
مەن سۆيەي سېنى شۇندا جېنىم بىلەن.

سۆيگۈدىن تۇلپارلىرىك ئۇركۈمىسە،
چېھرىڭنى قارا بۇلۇت چۈمكىمىسە،
مېھىردىن بۇلاقلىرىك ئۆكسۈمىسە،
مەن سۆيەي سېنى شۇندا جېنىم بىلەن.

كۆكلەمگە، نۇرغا تولسا ھەربىر پەسلىك،
رەڭلەردىن يىراق تۇرسا گۈزەل ئەسلىك.
يۈرەككە داۋا بولسا دىدار - ۋەسلىك،
مەن سۆيەي سېنى شۇندا جېنىم بىلەن.

هاياتتا مېنى چەكسىز سۆيەلمىسەك،
جۇتلاردا قاتارلىشىپ يۈرەلمىسەك،
قاينامدا قول تۇتۇشۇپ ئۇزەلمىسەك،
مەن سۆيەي سېنى شۇندا جېنىم بىلەن.

2013 ـ يىلى 20 ـ سېنتەبىر، ئونسۇ

ئايالىمنىڭ ئوتتۇز سەككىز يېشىغا

ساداقىتىڭ، مېھرىڭ بىلەن توختىماي،
شەربەت سۇندۇڭ، قاداق باسقان قوللاردا.
جاسارىتىم ئاشتى شۇنچە ھەسسىلەپ،
ئاساۋۇ ئاتتەك چاپچىپ تۇردۇم يوللاردا.

ئەقىل ـ ئىدراك، پاراسەتكە تويۇندى،
پەرۋىشىڭدىن بىر جۇپ ئوغۇل ـ قىزىمىز.
خۇشاللىققا، نۇسرەتلەرگە چۆمۈلدى،
مەنزىللەردە ماڭغان ھەربىر ئىزىمىز.

ئاشۇ ئوماق كۈلكەڭ بىلەن ۋىلىقلاپ،
ھەمجور بولدۇڭ ئوتتۇز سەككىز باھارغا.
ھەمدۇسانا ئېيتاي ساڭا سەھەردە،
كۆز تەگمىسۇن بوينۇڭدىكى تۇمارغا.

كۆڭۈللەردە قالار يەنە نە ئارمان،
يۈلتۇزلاردەك چاقناپ ئۆتسەڭ تۇنلەردە؟
مۇھەببەتتىن قالسۇن گۈزەل رىۋايەت،
سېنىڭ بىلەن ياشاپ ئۆتكەن كۈنلەردە.

2013 ـ يىلى 5 ـ ئۆكتەبىر، ئونسۇ

پوشكىنغا خەت

تۇرامسەن جەننەتتە ھېلىمۇ ئېسەن،
مۇھەببەت تۇمارى يېنىڭدا بارمۇ؟
ھېسلىرىڭ تۇلپاردەك ئۇرغۇيتتى چاپچىپ،
لەھەتلەر سەن ئۇچۇن شۇنچىلىك تارمۇ؟

دانتېسقا ئاداۋەت ساقلىما ئەمدى،
قەلبىڭنى ئۇنچىلا مۇڭلىمىسۇن غەم.
بىر مۇنار تىكلىدىڭ ساداقىتىڭدىن،
پۇشايمان يېمىگىن، يوقالسۇن ئەلەم.

بەلكىم بۇ تەقدىرنىڭ چاقچاقلىرىدۇر،
ھەممىگە كۇلۇپلا قويغۇلۇق بەزەن.
ھاياتتا دوقاللار بولاركەن شۇنداق،
ھاجەتسىز، ئۇنچىلىك قىلمىغىن ئېرەن.

تىلىگىن خۇشاللىق، گونچارىۋاغا،
ياش تۆكمەي يېڭىدىن بەختىنى تاپسۇن.
ھېلىمۇ ئۇ سېنى سۆيىدۇ بەلكىم،
سېغىنسا قەبرەڭگە گۇللەرنى ياپسۇن.

ياشىدىك شۇنچىلىك مەغرۇر، گىگانت،
دۇئېلدىن تارالدى گۈزەل رىۋايەت.
تارقىلىپ ئىقلىمغا قۇشلار تىلىدا،
يادلىنار دىللاردا مەڭگۈگە ئەبەد.

2013 ـ يىلى 17 ـ سېنتەبىر، ئۈنسۇ

شېئىرلىرىمغا ئېنىقلىما

مەن ئۇچۇن شېئىر يېزىش ۋىجدان ئىشى،
ھەر قۇردا يالتىرايدۇ غۇرۇر، ئىمان.
ھەقنى دەپ يورغىلايدۇ ئالتۇن قەلەم،
ئىجادىم ئەلگە ياقسا مەن شادىمان.

دەۋرىنىڭ رەڭۋازلىقى كېرەك ئەمەس،
رىتىمداش ئەلنىڭ يۈرەك تىۋىشىغا.
مىسرالار خەلقىم ئۇچۇن ئوتلۇق مەدەت،
دوقالدا ئات چاپتۇرۇپ مېڭىشىغا.

كالېندار ۋاراقلىرى ناتونۇشتۇر،
ئىلھامىم ئەل ئىشقىدا قاينىاپ تاشار.
ئوردىدا غەزەلخانلار رەقىب ئەمەس،
بەيگىدە تۇلپارلىرىم داۋان ئاشار.

ئۆزلۇكنى غىدىقلايدۇ مىسرالىرىم،
تەكتىگە يوشۇرۇنغان گۈزەل ھېكمەت.
ھەر سۆزدە ئەجدادىمنىڭ تامغىسى بار،
شېئىردىن قۇرۇپ چىقتىم ئۇل ـ سەلتەنەت.

تىزغاندا ئىجادىمدىن گۈلدەستىلەر،
سۈنىمەن ھۆرمەت بىلەن ئەل ـ ئاۋامغا.
قىيامەت تاكى نەپسىم ئۈزۈلگىچە،
چاقنايمەن قۇياش كەبى بايراۋانغا.

2013 ـ يىلى 6 ـ ئۆكتەبىر، ئۈنسۈ

بۇگۈن كېچە سېنى سېغىنىدىم

كونا ئالبوم تۇرار قولۇمدا،
سۈرەتلەرگە قارىدىم تەكرار.
ھەممە بەتتە سېنىڭ سىيمايىڭ،
تۇرۇشلىرىڭ شۇنچە بىغۇبار.

قىلىقلىرىڭ كەلدى ئېسىمگە،
ھاياجانلىق ۋىلىقلاشلىرىڭ.
باراقسانلىق پىنھان يوللاردا،
تارتىنىشتا شۈرلاشلىرىڭ.

تۇڭمەيتتى پاراڭلىرىمىز،
تالىشاتتۇق ھايات ھەققىدە.
ئەزگۈلۈكنى تىلەشكەن ئىدۇق،
ئارمان بىلەن دوستلار بەختىگە.

ئەپسۇس، تەقدىر قىلىدىمۇ چاقچاق،
ئۇچۇپ كەتتى سۆيگۈ كەپتىرىڭ.
چامادانىدا تۇرىدۇ رەت ـ رەت،
سېنىڭ يازغان پۈتۈك ـ خەتلىرىڭ.

ئاي مارايدۇ روجەكلىرىمدە،
بۇگۈن كېچە سېنى سېغىندىم.
شېئىر يازدىم سېغىنچىم بىلەن،
مىسرالاردا سېنى كۆيلىدىم.

2013 ـ يىلى 20 ـ سېنتەبىر، تۈمشۇق

图书在版编目（CIP）数据

光与影：维吾尔文/阿布都拉·艾力著. —2版
—乌鲁木齐：新疆青少年出版社，2013.11
ISBN 978-7-5515-4326-2

Ⅰ.①光… Ⅱ.①阿… Ⅲ.①诗集—中国—当代
—维吾尔语（中国少数民族语言）Ⅳ.①I 227

中国版本图书馆CIP数据核字（2013）第224503号

责任编辑：**卡米拉·热合曼**
再力帕·吾斯曼
责任校对：**依巴达提·亚森**
封面设计：**阿里甫·夏**

光与影（维吾尔文）

（诗歌集）

阿布都拉·艾力　著

新疆青少年出版社出版
（乌鲁木齐市北京北路29号　邮编：830012）
E-mail: xjyashlar@126.com
新疆新华书店发行
乌鲁木齐大路印务有限公司印刷
880×1230毫米　32开本　5印张
2014年1月第1版　2014年1月第1次印刷
印数：1—2000

ISBN 978-7-5515-4326-2　定价：15.00元
如有印刷装订问题请直接同出版社调换

مۇقاۋىنى لايىھەلىگۈچى: غالىب شاھ
خەتتات: ئابلىكىمجان زۇنۇن جۇلانى

نۇر ۋە سايە

شىنجاڭ ياشلار-ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى
ISBN 978-7-5515-4326-2
باھاسى: 15.00 يۈەن